

REPUBLIKA SLOVENIJA

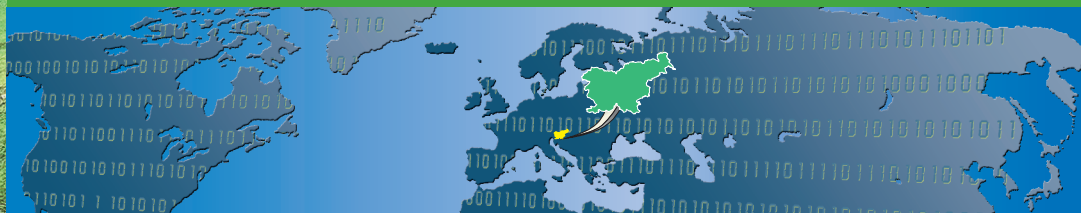
STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

STATISTICS2013.ORG

MEDNARODNO
LETO STATISTIKE

statistika slovenija

www.stat.si

O kmetijstvu doma in drugje po EU

Ljubljana, november 2013

www.stat.si

O kmetijstvu doma in drugje po EU

Ljubljana, november 2013

Avtorja: Aleš Stele in Irena Žaucer

Fotografija na naslovnici: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

Publikacija je na voljo na spletnem naslovu: www.stat.si/pub.asp

Informacije daje Informacijsko središče:

tel. (01) 241 64 04

elektronska pošta info.stat@gov.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

63:061.1EU(0.034.2)

STELE, Aleš

O kmetijstvu doma in drugje po EU [Elektronski vir] / [avtorja Aleš Stele in Irena Žaucer]. - El. knjiga. - Ljubljana : Statistični urad Republike Slovenije, 2013. - (Zbirka Brošure / Statistični urad Republike Slovenije)

ISBN 978-961-239-284-0 (pdf)

1. Gl. stv. nasl.

270289152

UVODNA BESEDA

Čeprav kmetijstvo v EU-27 prispeva le 1,2 % k celotnemu BDP, je ena najpomembnejših gospodarskih panog. Kmetijstvo namreč poleg svoje najpomembnejše naloge, to je oskrba prebivalstva s kakovostno hrano, skrbi tudi za ohranitev kulturne krajine, pozitivno učinkuje na razvoj podeželja, na ohranjanje poseljenosti, še posebej na demografsko ogroženih območjih, ter ustvarja tudi delovna mesta. Čedalje bolj se poudarjajo tudi vpetost kmetijstva v okolje in dejavniki v povezavi z varovanjem okolja, kot so na primer ohranjanje biotske raznovrstnosti, izboljšanje počutja rejnih živali, trajnostno naravnano kmetovanje ... Kmetijstvo je pomembno vpeto tudi v preostali del gospodarstva, saj na primer zagotavlja vhodne surovine za agroživilsko industrijo, v dopolnilnih dejavnostih dopolnjuje turistično ponudbo, izvaja komunalne storitve itd. Tudi skupna evropska kmetijska politika namenja čedalje večjo pozornost celostni obravnavi kmetijstva in podeželja in precejšen del sredstev skupnega evropskega proračuna usmerja za te namene. Zaradi vseh naštetih razlogov so primerljivi statistični podatki o kmetijstvu v državah članicah EU še toliko pomembnejši.

V publikaciji predstavljamo kmetijstvo v celotni Evropski uniji in kmetijstvo v Sloveniji v primerjavi s kmetijstvom v drugih državah članicah in s kmetijstvom v celotni Evropski uniji. Prizadevali smo si, da bi bil naš prikaz čim bolj poljuden in tako razumljiv čim širši publiki. Večino podatkov smo črpali iz najpopolnejšega statističnega raziskovanja, popisa kmetijstva; vanj so namreč zajeta vsa kmetijska gospodarstva. Zadnji popisi kmetijstva so bili v državah članicah EU izvedeni v letih 2009 in 2010, in sicer po enotni zakonodaji, zato so tako pridobljeni statistični podatki o strukturi kmetijskih gospodarstev primerljivi za več kot 30 evropskih držav. Na več kot 12 milijonih kmetijskih gospodarstev v EU-27 skrbi za pridelavo hrane skoraj 25 milijonov delovno aktivnih oseb ali povprečno vsak 20. prebivalec EU-27. Med kmetijskimi gospodarstvi je daleč največ družinskih kmetij, kar 97 %, in te bodo v prihodnjem letu deležne še več pozornosti, saj bo leto 2014 mednarodno leto družinskih kmetij.

Če vas torej zanima, v kateri državi Evropske unije je med kmetijskimi gospodarstvi največ družinskih kmetij, katera obdeluje največjo površino kmetijskih zemljišč na prebivalca, katere poljščine je na poljih v Evropski uniji največ, v katerih državah imajo kmetje najvišje dohodke, v kateri državi je najbolj razširjeno ekološko kmetovanje in kako se po teh kazalnikih uvršča slovensko kmetijstvo, potem vas vabimo, da si ogledate našo novo publikacijo. V njej boste našli odgovore na vsa ta in številna druga vprašanja. Vabljeni k branju in ogledu grafičnih prikazov informacij.

Genovefa Ružič
generalna direktorica

STATISTIČNI PODATKI O KMETIJSTVU

Ali veš, da - po statističnih podatkih za leto 2010 - ...

... v Sloveniji kmetijska zemljišča v uporabi (KZU) predstavljajo manj kot četrtno skupne površine?

... skoraj 75.000 kmetijskih gospodarstev (KMG) v Sloveniji pomeni več kot 0,6 % vseh KMG v EU-27?

... se Slovenija uvršča med le 4 države EU-27, ki imajo manj kot 10 arov njiv na prebivalca?

... je najbolj razširjena poljščina v Sloveniji koruza, ki smo jo pridelovali na skoraj 37 % njiv (59 % kot žito za zrnje, drugo kot silažno koruzo)?

... je v EU-27 najpogostejša poljščina pšenica, ki se je pridelovala na dobri četrtni njivskih površin?

... v Sloveniji je pšenica posejana na skoraj 19 % njiv (vendar, ker je delež njiv nizek, pšenice ne pridelamo dovolj niti za prehransko samooskrbo)?

... povprečni pridelek grozdja v Sloveniji presega 6,6 t/ha, v EU-27 pa je 6,9 t/ha?

... sta reja govedi in priraja mleka najpomembnejši živinorejski panogi, ki skupaj predstavljata v Sloveniji kar 58 % v vrednosti celotne živinoreje?

... v Sloveniji govedorejci redijo v povprečju 13 govedi na KMG, v EU-27 pa 34?

... delež prašičereje v Sloveniji predstavlja le 12 % celotne vrednosti živinoreje?

... se 23 % drobnice redi na KMG, ki imajo status ekoloških oziroma so v fazi preusmeritve na ekološki način kmetovanja?

... znaša v Sloveniji količina vložnega dela lastnikov upraviteljev kmetijskih gospodarstev 44 % celotnega vložnega dela, preostala družinska delovna sila pa 46 %?

... je v Sloveniji več kot 2.000 ekoloških kmetij, delež zemljišč pod ekološko obdelavo pa znaša več kot 6 %?

... je v Sloveniji namakanih kmetijskih površin le malo več kot 1 %; namakali so pa na malo več kot 2 % KMG?

KAZALO

STATISTIČNI PODATKI O KMETIJSTVU	4	5 DELOVNO AKTIVNE OSEBE NA KMETIJSKIH GOSPODARSTVIH	39
1 KMETIJSKA GOSPODARSTVA V EU (SPLOŠNI PREGLED)	7	5.1 Število delovno aktivnih oseb na kmetijskih gospodarstvih	39
1.1 Število kmetijskih gospodarstev (KMG)	8	5.2 Delovno aktivne ženske na kmetijskih gospodarstvih	40
1.2 Povprečna velikost kmetijskih gospodarstev glede na površino kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU)	9	5.3 Količina vložnega dela na KMG (PDM)	41
1.3 Povprečna velikost kmetijskih gospodarstev glede na število glav velike živine (GVŽ).....	11	5.4 Starostna in izobrazbena sestava gospodarjev upraviteljev KMG	43
1.4 Delovno aktivne osebe in vloženo delo na KMG.....	13	5.5 Faktorski dohodek na zaposlenega v kmetijstvu	44
1.5 Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev	16	5.6 Subvencije v kmetijstvu	45
1.6 Struktura kmetijske proizvodnje.....	18	6 EKOLOŠKO KMETOVANJE	46
1.7 Standardni prihodek po glavnih tipih kmetovanja	19	6.1 Število ekoloških kmetijskih gospodarstev	46
1.8 Kmetijska gospodarstva glede na pravni status	20	6.2 Ekološko obdelovana KZU	47
2 ZEMLJIŠČA	21	6.3 Ekološka živinoreja.....	48
2.1 Delež KZU in gozda v skupni površini	21	7 PROIZVODNE METODE	49
2.2 Podrobnejša struktura KZU	22	7.1 Paša na kmetijskih gospodarstvih	49
2.3 Njive in hišni vrtovi.....	25	7.2 Namakanje.....	50
2.4 Trajni nasadi	27	8 KMETIJSKA MEHANIZACIJA – TRAKTORJI	51
3 RASTLINSKA PRIDELAVA	28	8.1 Število lastnih traktorjev	51
3.1 Vrednost rastlinske pridelave kot del vrednosti celotne kmetijske proizvodnje	28	8.2 Kmetijska gospodarstva z lastnimi in kmetijska gospodarstva s traktorji v skupni lasti.....	52
3.2 Pridelki najpomembnejših poljščin	29	9 INVESTICIJE	53
4 ŽIVINOREJA	32	10 OKOLJSKI VIDIKI	54
4.1 Vrednost živinoreje kot del vrednosti celotne kmetijske proizvodnje	32	10.1 Uporaba mineralnih gnojil	54
4.2 Deleži posameznih vrst živali.....	33	10.2 Izpusti toplogrednih plinov v kmetijstvu	55
4.3 Velikostna struktura živinorejskih KMG	34	11 STROŠKI V KMETIJSTVU	56

KRAJŠAVE IN MERSKE ENOTE

BDP	bruto družbeni proizvod
BDV	bruto dodana vrednost
EUR	evro
FD	faktorski dohodek
KZU	kmetijska zemljišča v uporabi
KMG	kmetijsko gospodarstvo
PDM	polnovredna delovna moč (1.800 delovnih ur na leto)
GVŽ	glava velike živine
SO	standardni prihodek
%	odstotek
a	ar (100 m ²)
ha	hektar
kg	kilogram
m ²	kvadratni meter
mio.	milijon
t	tona

SEZNAM KRATIC ZA IMENA DRŽAV

Kratica	Ime države	Kratica	Ime države
EU-27	27 držav članic EU	IT	Italija
AT	Avstrija	LT	Litva
BE	Belgija	LU	Luksemburg
BG	Bolgarija	LV	Latvija
CY	Ciper	MT	Malta
CZ	Češka republika	NL	Nizozemska
DE	Nemčija	PL	Poljska
DK	Danska	PT	Portugalska
EE	Estonija	RO	Romunija
EL	Grčija	SE	Švedska
ES	Španija	SI	Slovenija
FI	Finska	SK	Slovaška
FR	Francija	UK	Združeno kraljestvo
HU	Madžarska		
IE	Irska	HR	Hrvaška

VIRI IN LITERATURA

Agriculture and fisheries. Statistics Database. Luxembourg: Evropska komisija, EUROSTAT. Pridobljeno 8. 3. 2013 s spletne strani:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>

Agriculture

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/agriculture/introduction>

Organic farming

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/organic_farming/introduction

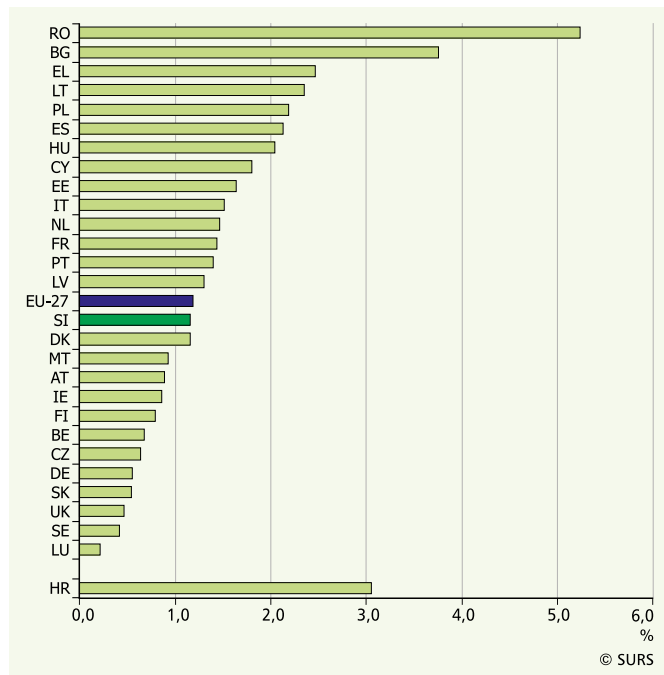
Agri-Environmental Indicators

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/agri_environmental_indicators/introduction

1 KMETIJSKA GOSPODARSTVA V EU (SPLOŠNI PREGLED)

Grafikon 1: Bruto dodana vrednost kmetijstva v bruto domačem proizvodu, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Delež bruto dodane vrednosti (BDV) kmetijstva v bruto domačem proizvodu Slovenije enak povprečju celotne EU-27

Delež bruto dodane vrednosti kmetijstva v bruto domačem proizvodu prikazuje ekonomsko pomembnost kmetijstva v gospodarstvu posamezne države. V evropskih državah se ta delež kmetijstva, gledano dolgoročno, zmanjšuje, povečuje pa se njegova strateška pomembnost, povezana s prehransko varnostjo države in poseljenostjo podeželja. Kmetijstvo je, med drugim, omejeno z naravnimi danostmi in vsakoletnimi vremenskimi vplivi. Bruto dodana vrednosti kmetijstva v Sloveniji je v letu 2010 pomenila 1,2 % vrednosti bruto domačega proizvoda (BDP) Slovenije in je bila enaka povprečju EU-27 in podatku za Dansko. Delež bruto dodane vrednosti kmetijstva je v državah članicah EU-27 v letu 2010 sicer znašal od 0,2 % do 5,2 % vrednosti BDP. Najnižje deleže bruto dodane vrednosti kmetijstva v BDP so imele gospodarsko razvitejšje države: Luksemburg (0,2 %), Švedska (0,4 %), Združeno kraljestvo in Slovaška (po 0,5 %). Najvišji delež kmetijstva sta imeli Romunija (5 %) in Bolgarija (4 %) oziroma manj razvite evropske države.

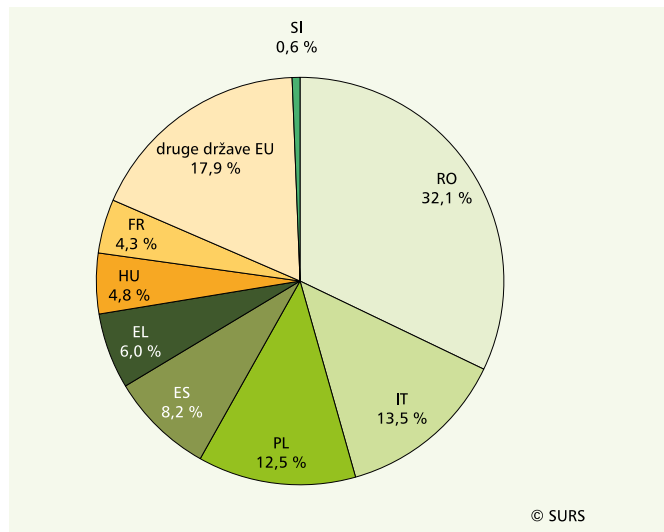
Bruto dodana vrednost kmetijstva v Sloveniji pomeni 0,3 % bruto dodane vrednosti kmetijstva EU-27

Bruto dodana vrednost kmetijstva je vrednost kmetijske proizvodnje, od katere so odšteti stroški, ki so nastali v povezavi z njo. Bruto dodana vrednost kmetijstva v Sloveniji je v letu 2010 znašala 415 milijonov EUR ali 0,3 % bruto dodane vrednosti kmetijstva celotne EU-27; nižje deleže kot Slovenija so prispevale Slovaška, Ciper, Latvija, Estonija, Luksemburg in Malta. Kmetijsko najpomembnejše pa so bile Francija, Italija in Španija; vse tri skupaj so prispevale več kot 50 % bruto dodane vrednosti kmetijstva EU-27.

1.1 Število kmetijskih gospodarstev (KMG)

Grafikon 2: Kmetijska gospodarstva, EU-27, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

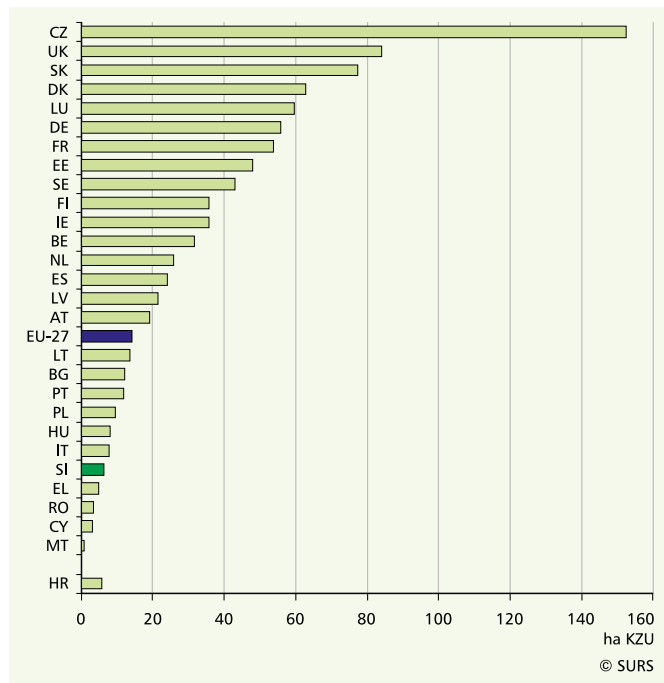
Skoraj 75.000 KMG v Sloveniji pomeni več kot 0,6 odstotka vseh KMG v EU-27

Ob zadnjem popisu kmetijstva (ta je v večini držav članic EU potekal v letu 2010) je bilo v EU-27 okoli 12 milijonov kmetijskih gospodarstev (KMG). Od tega jih je bilo skoraj tretjina v Romuniji. Druga tretjina KMG v EU-27 je bila porazdeljena med Italijo, Poljsko in Španijo, tretja pa med preostalimi 23 držav.

Slovenija je bila po številu KMG na 16. mestu, vsa KMG v Sloveniji (bilo jih je skoraj 75.000) pa so pomenila 0,6 % vseh KMG v EU-27.

1.2 Povprečna velikost kmetijskih gospodarstev glede na površino kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU)

Grafikon 3: Povprečna velikost KMG po površini KZU, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Povprečno slovensko KMG v povprečju več kot pol manjše od povprečnega KMG v celotni EU-27

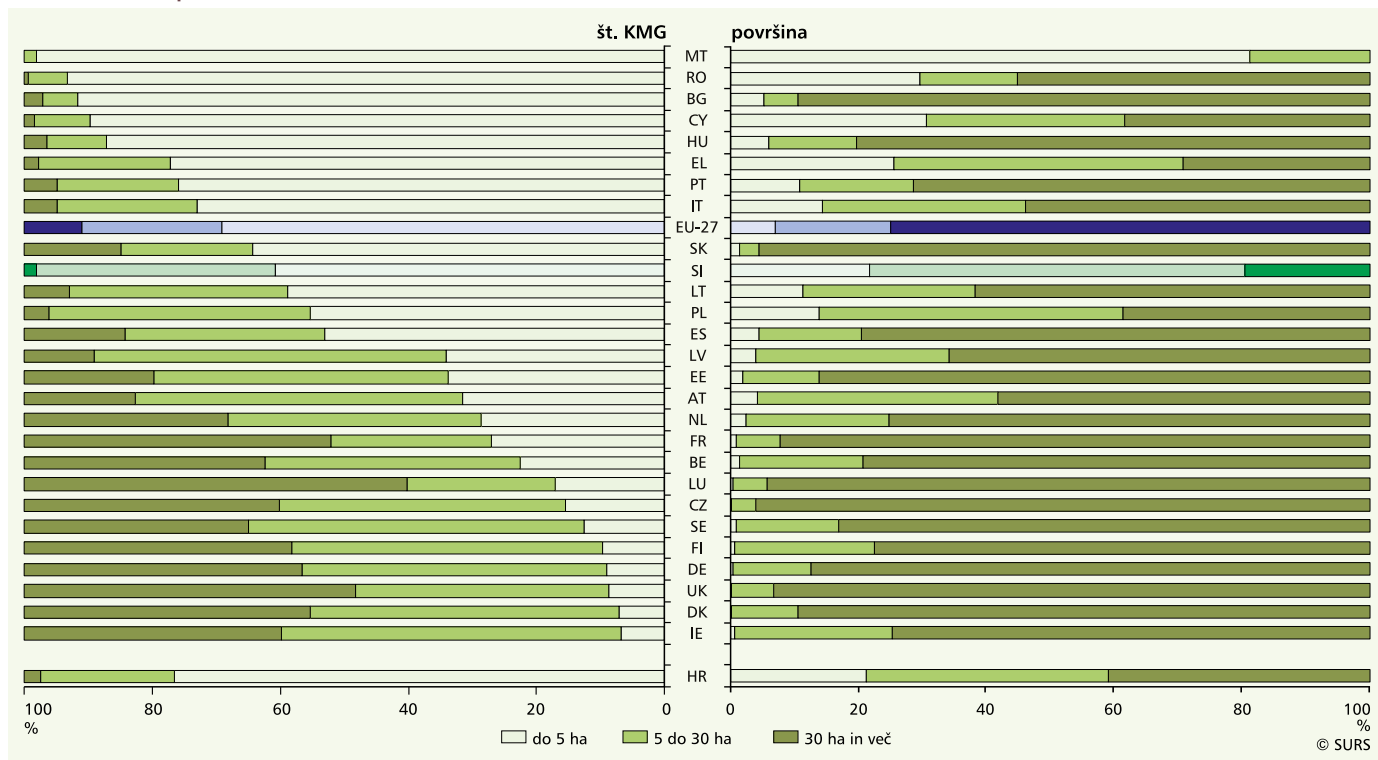
Po podatkih iz leta 2010 obsegajo KMG v EU-27 povprečno čez 14 hektarjev kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), KMG v Sloveniji pa povprečno nekaj več kot 6 hektarjev KZU ali okoli 45 % povprečja v celotni EU-27. Povprečno največja so na Češkem (obsegala so več kot 152 hektarjev KZU), povprečno najmanjša pa na Malti (manj kot 1 hektar KZU).

V Sloveniji obsegalo manj kot 5 hektarjev KZU povprečno vsako drugo KMG, v EU-27 pa povprečno tri KMG od štirih

Podrobnejši vpogled v velikostno sestavo KMG glede na obseg KZU kaže, da je bilo v letu 2010 skoraj 70 % KMG v EU-27 manjših in so obsegala manj kot 5 hektarjev KZU. Teh 70 % KMG je kmetovalo na le 7 % vseh KZU. Na drugi strani pa je le 9 % KMG v EU-27 obdelovalo več kot 30 hektarjev KZU, vsa skupaj pa kar tri četrtnine vseh KZU v EU-27. Manjših KMG (z manj kot 5 hektarji KZU) je bilo v Sloveniji 61 %, vsa skupaj pa so obdelovala 22 % vseh KZU, večjih KMG (z več kot 30 hektarji KZU) pa je bilo le 2 %, vsa skupaj pa so obdelovala le petino vseh KZU v Sloveniji.

Več: grafikon 4.

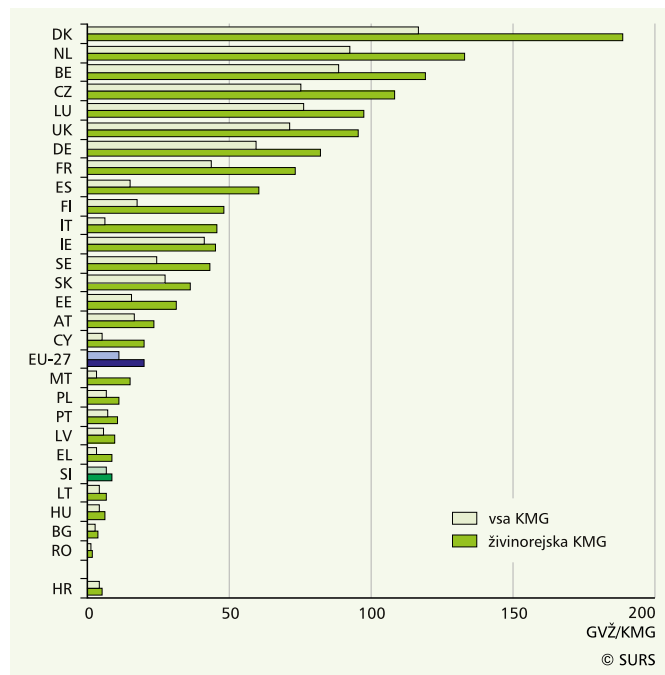
Grafikon 4: KZU po velikostnih razredih, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

1.3 Povprečna velikost kmetijskih gospodarstev glede na število glav velike živine (GVŽ)

Grafikon 5: Povprečna velikost KMG po številu GVŽ na KMG, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Slovenija je po številu GVŽ na KMG v EU-27 med zadnjimi

Tudi po velikostni strukturi KMG po številu GVŽ se države precej razlikujejo. V letu 2010 so KMG v EU-27 redila povprečno 11 GVŽ, samo živinorejska KMG (tj. tista, ki so se ukvarjala tudi ali samo z živinorejo) pa povprečno 20 GVŽ. Vsa KMG v Sloveniji so tedaj redila povprečno skoraj 7 GVŽ, živinorejska KMG pa povprečno skoraj 9 GVŽ. Največja živinorejska KMG so bila na Danskem (189 GVŽ), najmanjša pa v Romuniji (2 GVŽ).

Po deležu KMG z živino je Slovenija med prvimi

Tudi po deležu KMG, ki so se v letu 2010 ukvarjala tudi z živinorejo, so se države zelo razlikovale. V celotni EU-27 jih je bilo 56 %, v Sloveniji pa kar 79 %. Največji delež KMG z živino je imela Irska, kjer so živino redili na kar 91 % vseh KMG, najmanjšega pa Italija, kjer so na le 13 % KMG redili živino.

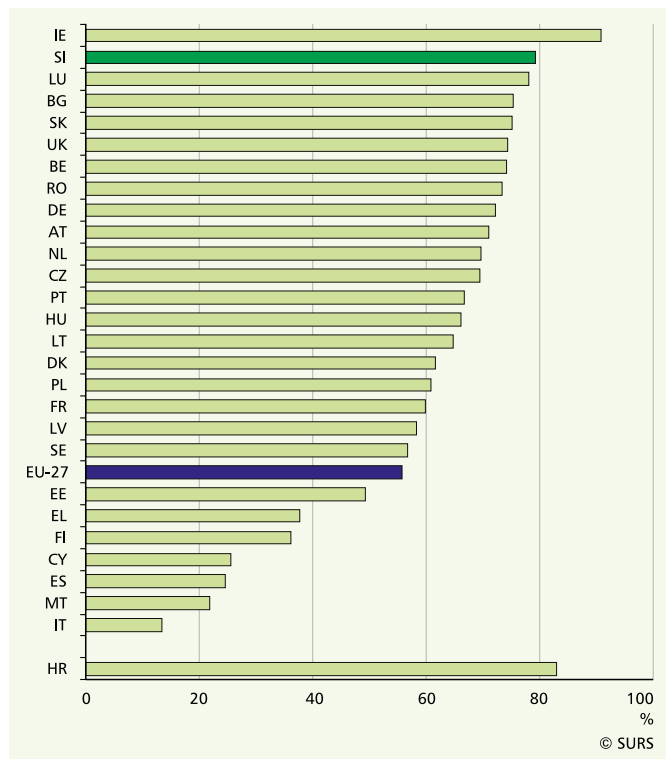
Več: grafikon 6.

Po intenzivnosti živinoreje je Slovenija med prvimi desetimi

Intenzivnost živinoreje se meri po številu GVŽ na hektar KZU. Najintenzivnejšo živinorejo so imeli v letu 2010 na Malti, in sicer so tam redili na 1 hektar KZU kar 3,6 GVŽ. V Sloveniji se je redilo povprečno 1,1 GVŽ na hektar KZU ali nekoliko več kot povprečno v celotni EU-27 (0,8 GVŽ/ha KZU); najnižjo vrednost tega podatka je izkazovala Bolgarija (manj kot 0,3 GVŽ/ha KZU).

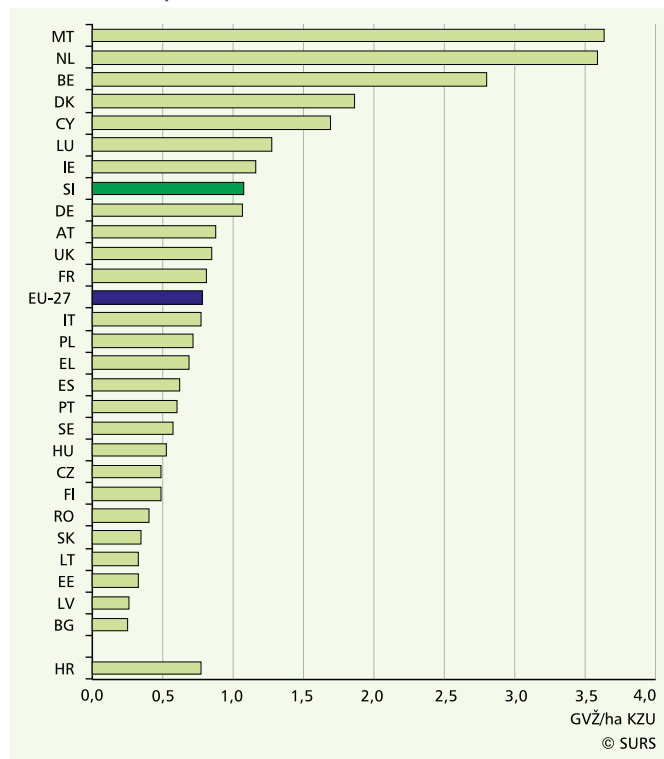
Več: grafikon 7.

Grafikon 6: KMG z živino, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

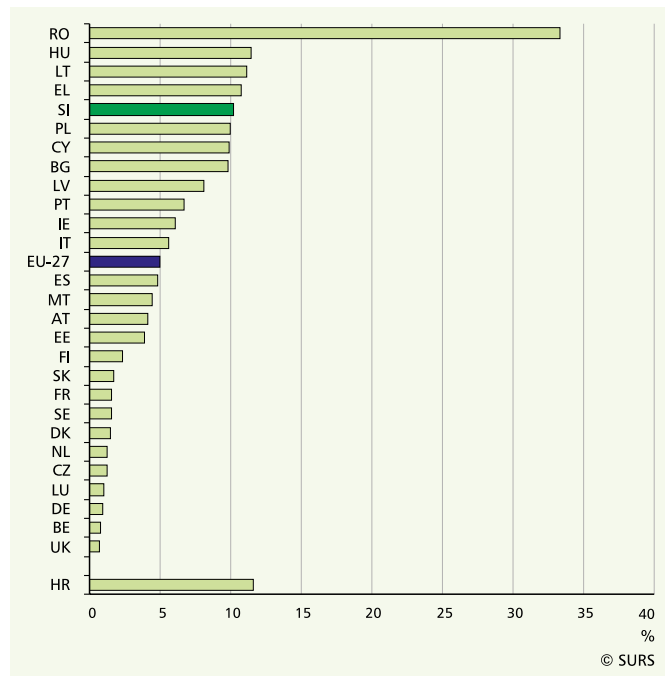
Grafikon 7: Povprečno št. GVŽ na ha KZU, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

1.4 Delovno aktivne osebe in vloženo delo na KMG

Grafikon 8: Prebivalci, ki so redno delovno aktivni na KMG, EU-27 in Hrvaška, 2010

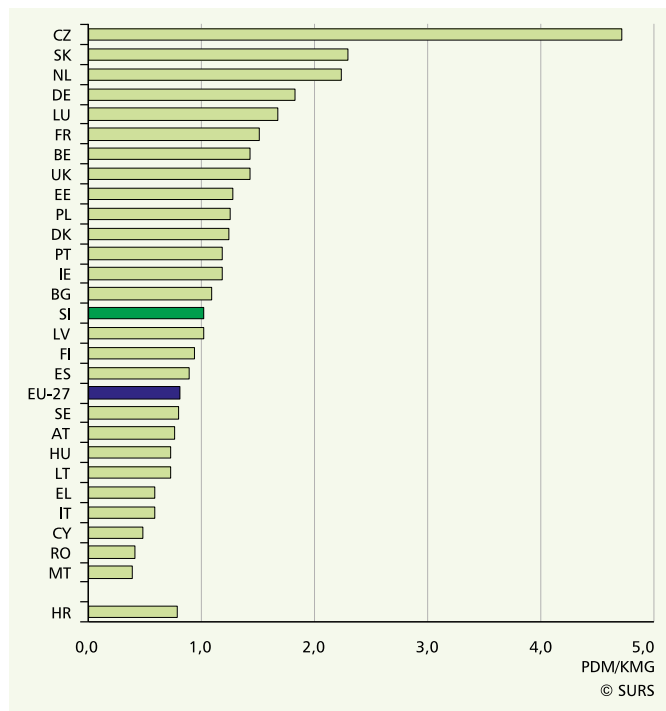

Vir: Eurostat, preračun SURS

V delo na KMG vključen vsak 10. prebivalec Slovenije

V delo na kmetijskih gospodarstvih v celotni EU-27 je bilo v letu 2010 vključeno 5 % vsega prebivalstva; redno delovno aktivnih na kmetijskih gospodarstvih je bilo skoraj 25 milijonov prebivalcev. Deleži oseb med vsemi delovno aktivnimi, ki so delale na kmetijskih gospodarstvih, pa so se po posameznih državah močno razlikovali. Z visokim odstotkom je tedaj najbolj izstopala Romunija; tam je bil v delo na kmetijskih gospodarstvih vključen povprečno kar vsak tretji prebivalec; v Združenem kraljestvu pa je delal na kmetijskih gospodarstvih povprečno le vsak 149. prebivalec. Slovenija je z 10 % sodila med države s precej visokim deležem prebivalcev, ki so bili vključeni v delo na kmetijskih gospodarstvih. Več kot 208.000 Slovencev je bilo v letu 2010 redno delovno aktivnih tudi na kmetijskih gospodarstvih.

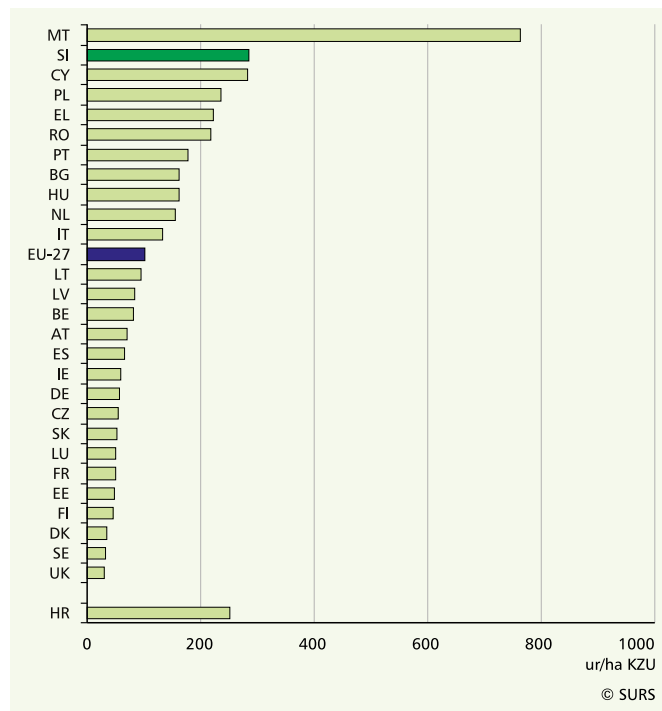
Grafikon 9: Povprečna količina vložnega dela¹⁾ na KMG, EU-27 in Hrvaška, 2010

1) 1.800 delovnih ur = 1 PDM

Vir: Eurostat, preračun SURS

Grafikon 10: Povprečna količina vložnega dela na 1 ha KZU, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Skupna letna količina vložnega dela na KMG v Sloveniji večja od povprečnega v EU-27

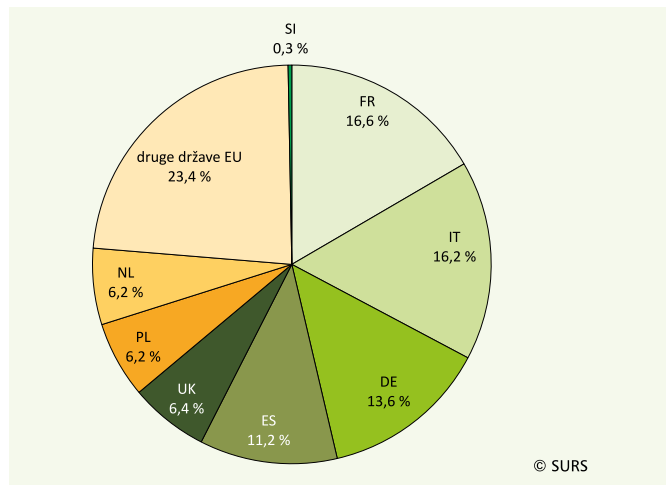
Skupna letna količina vložnega dela na vseh kmetijskih gospodarstvih v EU-27 je v letu 2010 znašala 9,8 milijona PDM. Povprečna letna količina vložnega dela na eno KMG pa je v EU-27 znašala 0,8 PDM ali nekaj manj kot 1.500 delovnih ur; v Sloveniji je bila nekoliko večja: več kot 1 PDM (ali 1.848 ur) na kmetijskih gospodarstvih. Največjo povprečno letno količino vložnega dela na eno kmetijsko gospodarstvo je izkazovala Češka republika, 4,7 PDM, vendar so bila tudi kmetijska gospodarstva tam največja. Najnižjo vrednost tega podatka je izkazovala Malta, 0,4 PDM, a tam so imeli tudi najmanjša kmetijska gospodarstva.

Kmetje v Sloveniji porabijo za obdelavo 1 hektarja KZU povprečno več delovnih ur na leto kot kmetje v celotni EU-27

Na količino dela, ki jo zahteva kmetijska pridelava, vplivajo poleg velikosti kmetijskih gospodarstev še dejavnost, s katero se na kmetijskih gospodarstvih ukvarjajo, opremljenost kmetijskih gospodarstev in naravni pogoji. Kmetje v EU-27 so za obdelavo 1 hektarja KZU potrebovali povprečno 102 delovni uri na leto (od 766 ur na Malti do le 31 ur v Združenem kraljestvu); kmetje v Sloveniji pa so v obdelavo 1 hektarja KZU potrebovali povprečno 286 delovnih ur na leto.

1.5 Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev

Grafikon 11: Skupni standardni prihodek (SO) na KMG, EU-27, 2010

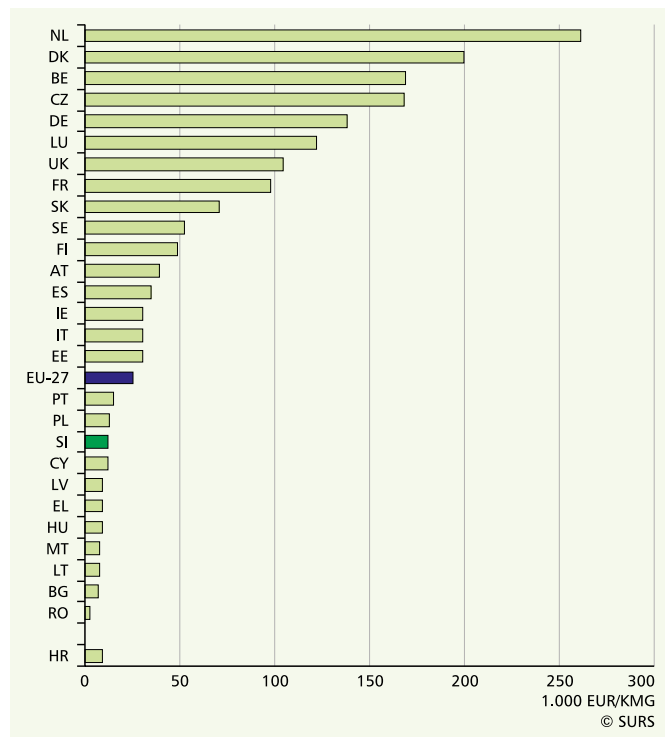

Vir: Eurostat, preračun SURS

Slovenska KMG so v letu 2010 prispevala 0,3 % k vrednosti skupnega standardnega prihodka (SO) vseh KMG v EU-27

Standardni prihodek je vrednostno izražena bruto proizvodnja KMG, ki ne vključuje subvencij. Skupni standardni prihodek na vseh KMG v EU-27 za leto 2010 je bil ocenjen na več kot 300 milijard EUR. K tej vrednosti so v letu 2010 največ prispevala KMG v Franciji (17 %), Italiji (16 %), Nemčiji (14 %) in Španiji (11 %). Standardni prihodek na vseh KMG v Sloveniji za leto 2010 pa je bil ocenjen na 913 milijonov EUR; to je pomenilo 0,3 % vrednosti tega prihodka v celotni EU-27.

Grafikon 12: Povprečni standardni prihodek na KMG, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

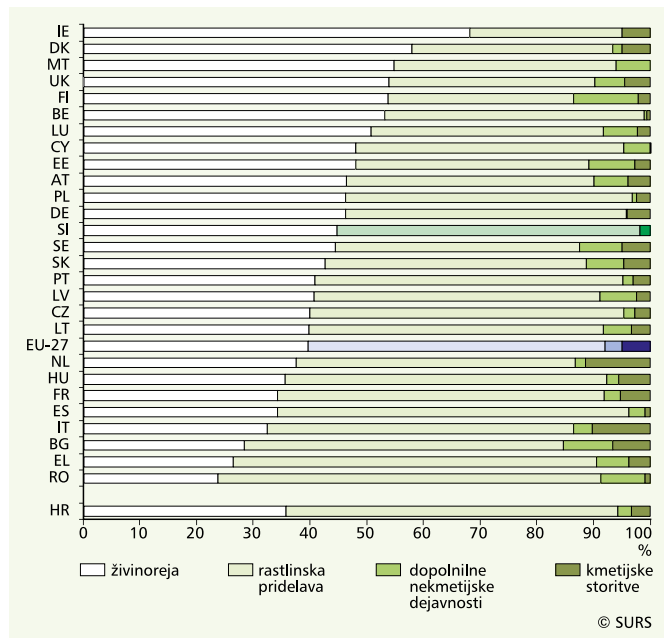
Povprečni standardni prihodek na KMG v Sloveniji pol nižji od povprečja v EU-27, na hektar KZU pa višji od povprečja v EU-27

Najvišji povprečni standardni prihodek na KMG je v letu 2010 dosegla Nizozemska: 262.000 EUR/KMG; v celotni EU-27 je znašal več kot 25.000 EUR na KMG, v Sloveniji pa več kot 12.000 EUR na KMG.

Najnižji povprečni standardni prihodek na KMG je imela Romunija, kar 97-krat nižjega kot Nizozemska; znašal je 2.700 EUR. Nizozemska je izkazovala tudi najvišji povprečni standardni prihodek na hektar KZU: 10.100 EUR; najnižjega je imela Latvija: le nekaj več kot 400 EUR; v celotni EU-27 je znašal manj kot 1.800 EUR, v Sloveniji pa skoraj 1.900 EUR.

1.6 Struktura kmetijske proizvodnje

Grafikon 13: Struktura kmetijske proizvodnje, osnovne cene¹⁾, EU-27 in Hrvaška, 2010

1) V osnovnih cenah so izločeni vsi davki na proizvode in storitve, vanje pa so vključene vse subvencije na proizvode in storitve.

Vir: Eurostat, preračun SURS

Vrednost kmetijske proizvodnje v Sloveniji je v 2010 znašala 1.109 milijonov EUR ali 0,3 % vrednosti kmetijske proizvodnje v celotni EU-27

V skupno vrednost so vključene tudi subvencije. Struktura kmetijske proizvodnje prikazuje vrednostne deleže posameznih kmetijskih dejavnosti – rastlinske pridelave, živinoreje, kmetijskih storitev in dopolnilnih nekmetijskih dejavnosti – v celotni vrednosti kmetijske proizvodnje.

Vrednostni delež rastlinske pridelave v celotni vrednosti kmetijske proizvodnje je bil v Sloveniji 53-odstoten in enak povprečnemu deležu v celotni EU-27

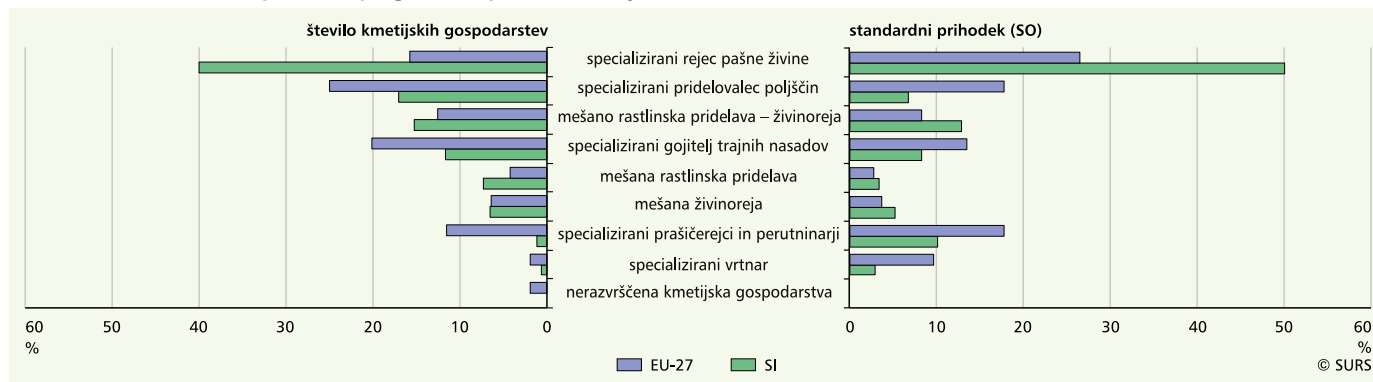
Večje vrednostne deleže rastlinske pridelave v celotni vrednosti kmetijske proizvodnje kot Slovenija je imelo 12 evropskih držav. Prvi dve med temi sta bili Romunija in Grčija (v Romuniji je bil ta delež 67-odstoten ali za 13 odstotnih točk večji kot v Sloveniji, v Grčiji pa 64-odstoten ali za 11 odstotnih točk večji kot v Sloveniji). Tudi Hrvaška je ustvarila večinski del vrednosti svoje kmetijske proizvodnje z rastlinsko pridelavo, njen delež je znašal 59 % (za 6 odstotnih točk več kot v Sloveniji).

Vrednostni delež živinoreje v celotni vrednosti kmetijske proizvodnje je bil v Sloveniji 45-odstoten ali za 5 odstotnih točk večji od povprečnega deleža v celotni EU-27

Približno enake vrednostne deleže v celotni vrednosti kmetijske proizvodnje kot Slovenija so ustvarile z živinorejo še Poljska, Nemčija, Avstrija (po 46 %) in Švedska (44 %). Najvišjo vrednost tega podatka je izkazovala Irska, najnižjo pa Romunija.

1.7 Standardni prihodek po glavnih tipih kmetovanja

Grafikon 14: Standardni prihodek po glavnih tipih kmetovanja, EU-27, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

V Sloveniji več specializirane reje pašne živine kot v EU-27, v celotni EU-27 pa več specializiranega pridelovanja poljščin

Obseg posameznega tipa kmetovanja v kmetijski pridelavi posamezne države je odvisen od naravnih razmer. V Sloveniji imamo veliko travnikov, zato pri nas prevladuje specializirana reja pašne živine (govedi, drobnice in konj). S tem tipom kmetovanja se je v 2010 ukvarjalo kar 40 % vseh KMG v Sloveniji, v celotni EU-27 pa več kot pol manj (16 %). Drugi najpogostejši tip kmetovanja v Sloveniji je specializirano pridelovanje poljščin; s tem tipom kmetovanja se je v Sloveniji tedaj ukvarjalo 17 % KMG, v celotni EU-27 pa precej več, kar četrtina KMG; to je tudi najpogostejši tip kmetovanja v celotni EU-27.

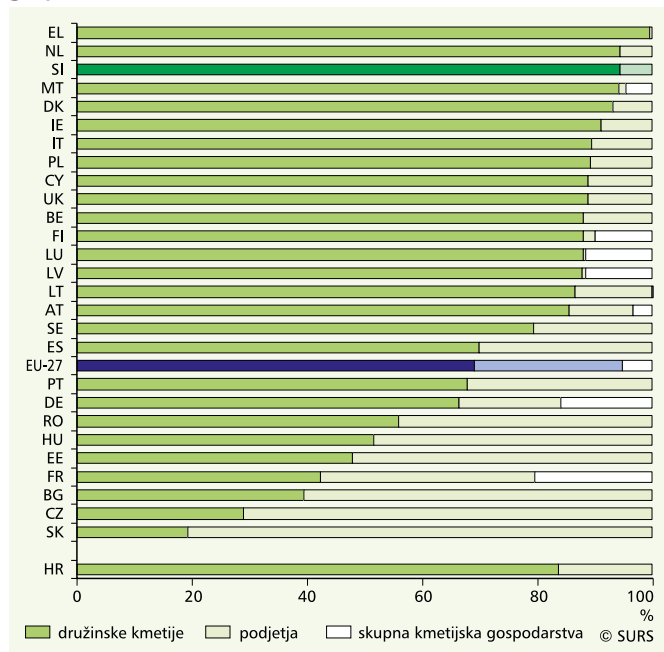
V Sloveniji manj specializiranih gojiteljev trajnih nasadov, specializiranih prašičerejcev in perutninarjev ter specializiranih vrtnarjev kot v EU-27

Tretji najpogostejši tip kmetovanja v Sloveniji je bila kombinacija mešane rastlinske pridelave in živinoreje (15 %). Približno z enakim deležem (13 %) je bil ta tip kmetovanja zastopan tudi v celotni EU-27. Četrty tip je bilo specializirano gojenje trajnih nasadov (12 % KMG). V EU-27 se je v ta tip kmetovanja uvrščala kar petina KMG.

Delež specializiranih prašičerejcev in perutninarjev je bil v Sloveniji kar 10-krat manjši kot v celotni EU-27, delež KMG, katerih glavna dejavnost je bilo vrtnarstvo, pa skoraj trikrat manjši kot v celotni EU-27.

1.8 Kmetijska gospodarstva glede na pravni status

Grafikon 15: Površina KZU glede na pravni status kmetijskih gospodarstev, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

V Sloveniji in v celotni EU-27 znatno več družinskih kmetij kot drugih oblik kmetijskih gospodarstev

Kar 97 % kmetijskih gospodarstev v EU-27 je v letu 2010 imelo status družinske kmetije, površina KZU, ki so jih te upravljale, pa je predstavljala bistveno manjši del vse površine KZU, in sicer 69 %; povprečna velikost družinske kmetije v EU-27 je namreč znašala 10 hektarjev, povprečna velikost kmetijskega podjetja pa kar 152 hektarjev. Največji delež celotne površine KZU v posamezni državi članici EU-27 so upravljale družinske kmetije v Grčiji (skoraj 100 %), sledili sta Nizozemska (95 %) in Slovenija (94 %). Najmanjši delež celotne površine KZU so upravljale družinske kmetije na Slovaškem (19 %), zelo majhen je bil ta delež tudi v Češki republiki (29 %). V obeh nazadnje omenjenih državah je preostali del površine KZU (81 % oziroma 71 %) pripadal kmetijskim podjetjem.

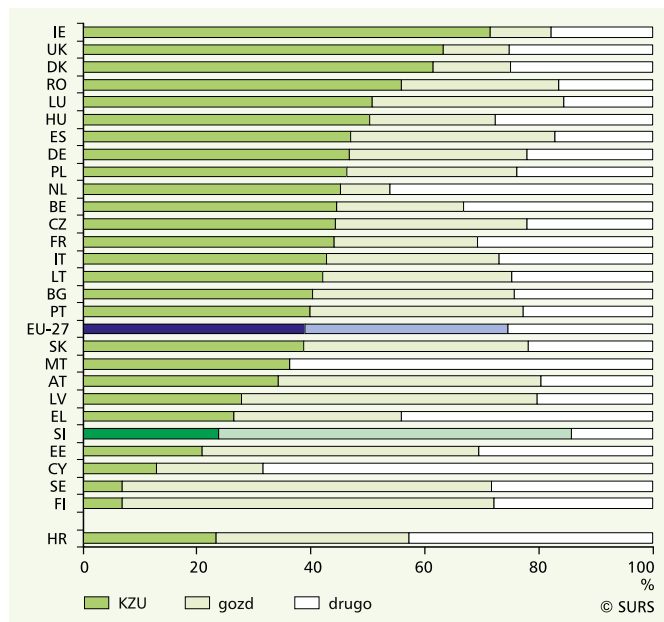
Skoraj 290.000 ali 2,4 % kmetijskih gospodarstev v EU-27 je imelo status kmetijskega podjetja; od tega v Franciji in Španiji skupaj več kot 172.000 (tj. 60 % vseh KMG, ki so imela status kmetijskih podjetij v EU-27). Največji delež KZU pa so imela podjetja na Slovaškem in v Češki republiki, saj so obdelovala kar 81 oziroma 71 %.

Najredkejša oblika kmetijskih gospodarstev (glede na pravni status) so bila skupna KMG; teh je bilo v celotni EU-27 nekaj več kot 70.000 oziroma 0,6 % med vsemi KMG. Kar 83 % vseh skupnih KMG je bilo bodisi francoskih bodisi nemških. V Franciji so skupna KMG obdelovala kar 20 % površine KZU. V Sloveniji skupnih kmetijskih gospodarstev nismo imeli.

2 ZEMLIŠČA

2.1 Delež KZU in gozda v skupni površini

Grafikon 16: Struktura skupne površine države, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Delež površine KZU v Sloveniji bistveno manjši od povprečja v celotni EU-27

Površina kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) je v celotni EU-27 predstavljala povprečno 39 % skupnih površin EU-27. V posameznih državah pa je bil delež površine KZU zelo različen: na Finskem je znašal samo 7 %, na Irskem kar 72 %, v Sloveniji pa je bil delež KZU prav tako med najmanjšimi, saj je znašal le 24 % skupne površine države.

Slovenija ena izmed najbolj gozdnatih držav

V EU-27 je gozd predstavljal 36 % njene celotne površine, v posameznih državah pa je lahko znašal od 0 % (na Malti) pa do 65 % (na Finskem). Tudi sicer velja, da so v skandinavskih državah deleži gozda večji, deleži KZU pa manjši, v mediteranskih državah, članicah EU-27, pa so deleži gozdov manjši. Slovenija se je po deležu gozda, ta je znašal kar 62 % celotne površine države, uvrstila med najbolj gozdnate države.

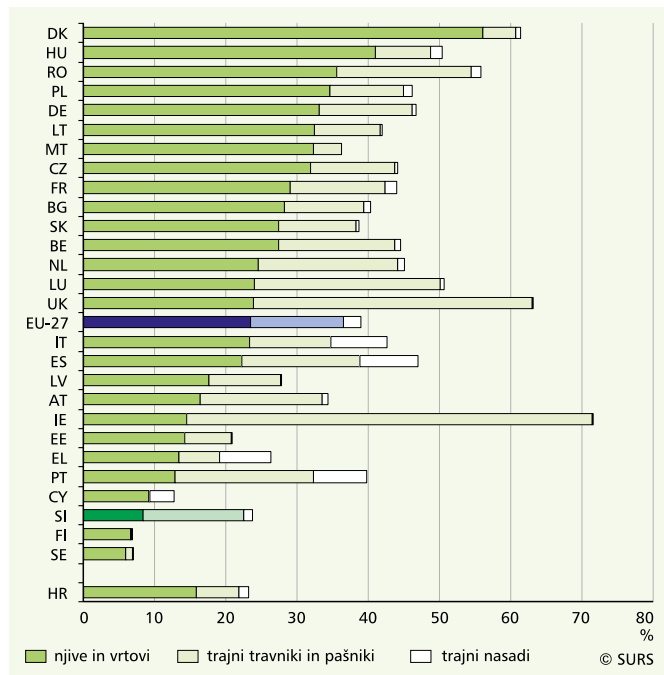
Slovenija je imela najmanjši delež drugih zemljišč

V Sloveniji le 14 % skupne površine ne pokrivata gozd ali kmetijska zemljišča v uporabi. Večji delež drugih zemljišč imajo države z višjo gostoto poseljenosti (Malta, Nizozemska in Belgija), ter države, kjer je veliko nerodovitnih površin (Ciper in Grčija).

2.2 Podrobnejša struktura KZU

Grafikon 17: Struktura KZU glede na skupno površino države, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

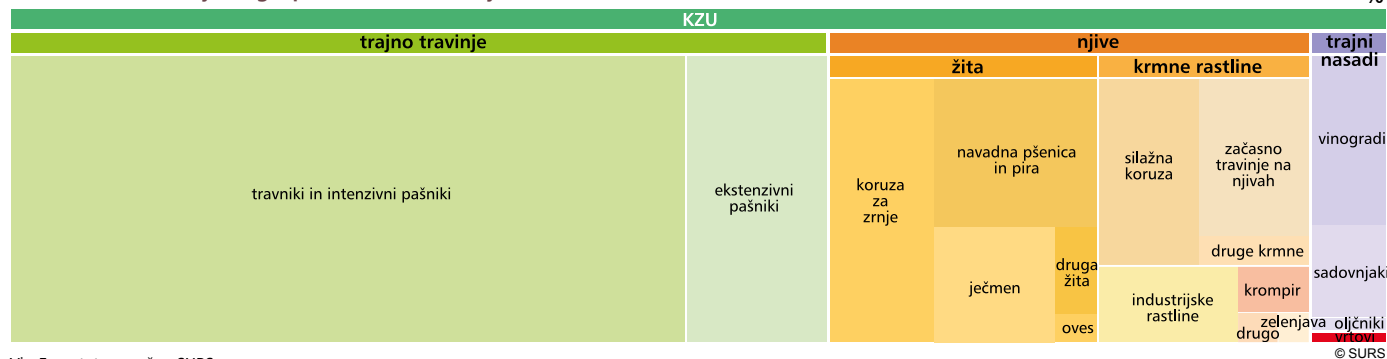
Njivam in trajnim nasadom namenjen v Sloveniji manjši delež, trajnim travnikom in pašnikom pa nekoliko večji delež celotne površine kot v celotni EU-27

V EU-27 so v letu 2010 njive pokrivale 23 % skupne površine, trajni travniki in pašniki 13 %, trajni nasadi pa 2 %. V Sloveniji pa so njive v letu 2010 pokrivale skoraj trikrat manjši delež skupne površine (le 8 %), trajni travniki in pašniki nekoliko večji delež (14 %), trajni nasadi pa skoraj pol manjši delež (le 1 %) skupne površine kot v celotni EU-27.

KZU v Sloveniji predstavljajo predvsem trajni travniki in pašniki, medtem ko je delež njiv med najnižjimi v EU-27

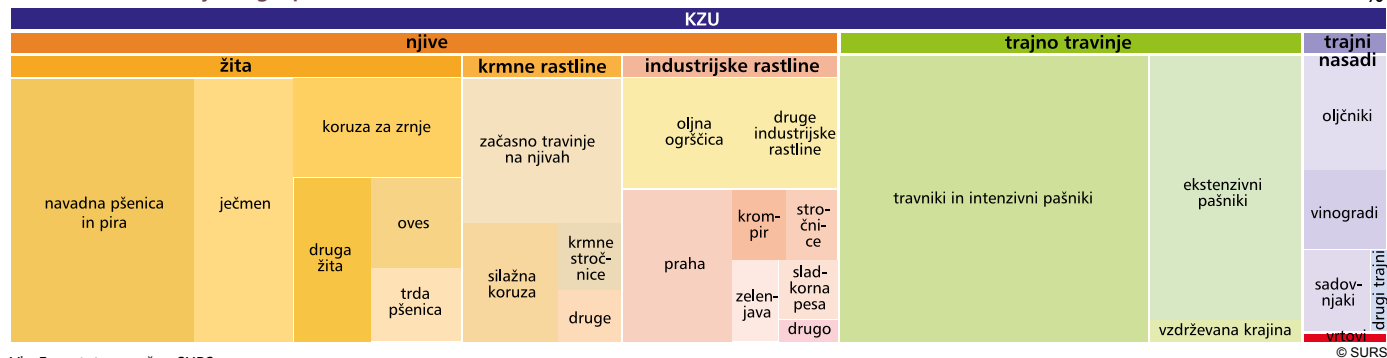
Travniki in pašniki so v Sloveniji v letu 2010 pokrivali 14 % skupne površine oziroma 59 % površine KZU; to je bil tretji največji delež travnikov v KZU; večja deleža trajnih travnikov in pašnikov v površinah KZU so imeli le v Združenem kraljestvu (62 %) in na Irskem (80 %). Država z največjim deležem njiv je bila Danska; pokrivala so kar 56 % skupnih površin v tej državi. Na Švedskem so njive pokrivala le 6 % skupnih površin, v Sloveniji pa so njive pokrivala prav tako zelo nizkih 8 % skupnih površin. Večji delež trajnih nasadov je značilen predvsem za mediteranske države. Največji odstotek trajnih nasadov od celotne površine KZU pa je imela Španija (kar 8 %).

Raba KZU na kmetijskih gospodarstvih, Slovenija, 2010

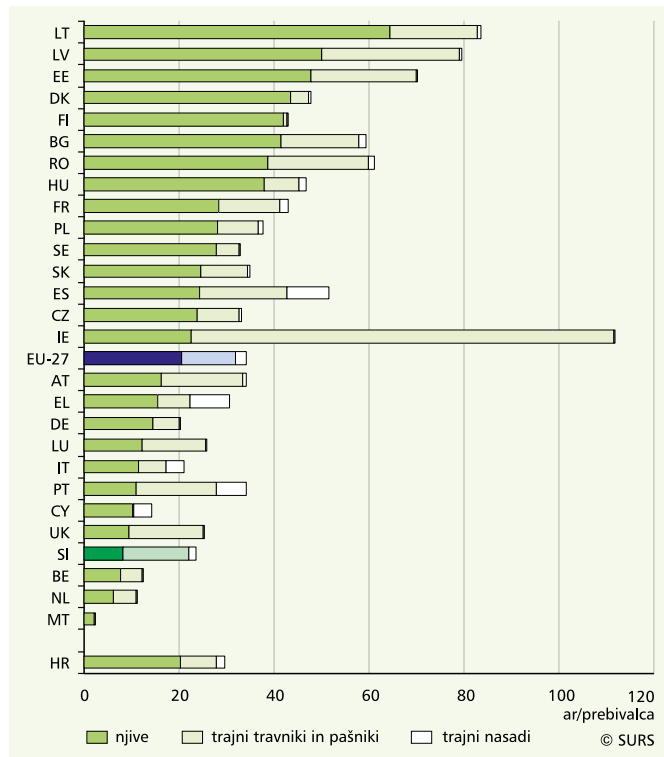
Vir: Eurostat, preračun SURS

Raba KZU na kmetijskih gospodarstvih, EU-27, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Grafikon 18: Površine KZU na prebivalca, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Slovenija ena izmed držav z najmanjšo površino njiv na prebivalca

Največji delež površine v strukturi KZU v EU-27 so v letu 2010 zavzele njive, kar 60 %. Najmanjši delež površine KZU so njive zavzele na Irskem (le 20 %), največje deleže pa v skandinavskih državah, na Finskem na primer kar 98 %, travnikov in trajnih nasadov pa praktično niso imeli. Po vrednosti podatka o površini njiv na prebivalca so bile v letu 2010 prve pribaltske države (Litva je imela na primer kar 64 arov njiv na prebivalca). V EU-27 je bilo povprečno 21 arov njiv na prebivalca, na Malti le 1 ar njiv na prebivalca, v Sloveniji pa 8 arov njiv na prebivalca (ta podatek nas je uvrstil med države z najmanjšo površino njiv na prebivalca).

Slovenija ena izmed nadpovprečno travnatih držav

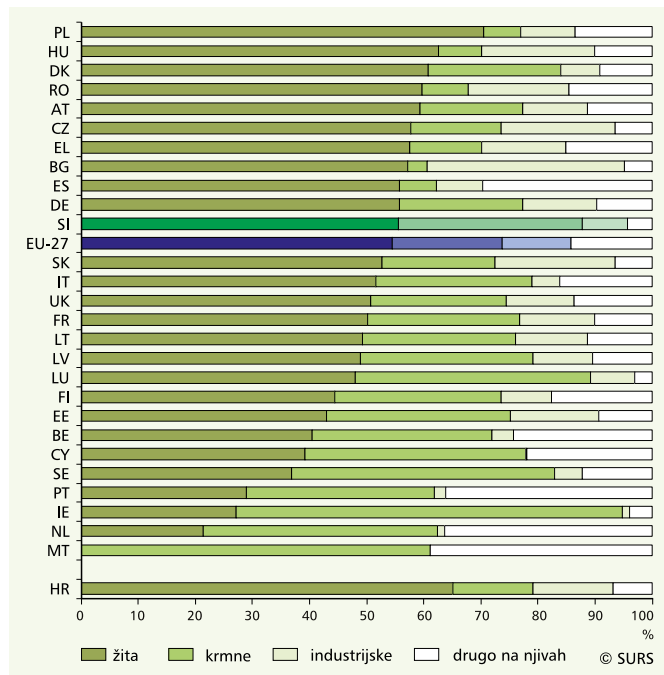
Pri površini travnikov in pašnikov na prebivalca je močno izstopala Irska, saj je imela kar 89 arov travnikov in pašnikov na prebivalca, v EU-27 je bilo povprečno 11 arov travnikov in pašnikov na prebivalca. Slovenija se je s 14 ari travnikov in pašnikov na prebivalca uvrstila med nadpovprečno travnate države.

V Sloveniji pol manj trajnih nasadov na prebivalca kot povprečno v EU-27

Trajni nasadi so značilni za mediteranske države, zato ni presenetljivo, da se največje površine trajnih nasadov na prebivalca pojavljajo v teh državah. Največ na prebivalca (8,9 arov) jih je imela Španija. V EU-27 jih je bilo povprečno 2,1 ara na prebivalca, v Sloveniji pa 1,3 ar na prebivalca. Na Irskem in v skandinavskih državah pa so površine trajnih nasadov tako majhne, da so pri podatkih na prebivalca znašale le nekaj kvadratnih metrov.

2.3 Njive in hišni vrtovi

Grafikon 19: Površina glavnih skupin poljščin na njivah, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Več kot 50 % njiv v Sloveniji in tudi v celotni EU-27 posejanih z žiti

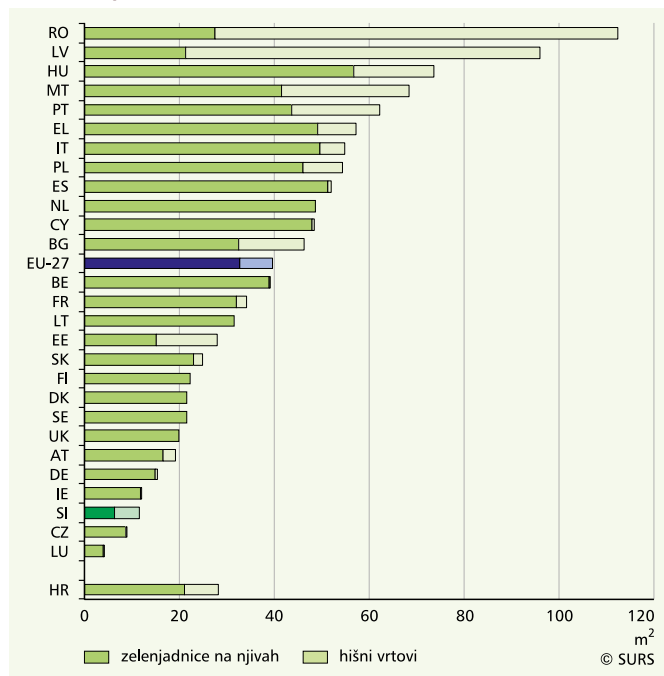
Najpogostejša skupina poljščin na njivah so žita. Ta so bila v EU-27 v letu 2010 posejana na 54 % vseh njiv. Na Poljskem je bilo z žiti posejanih največ, 70 % njiv. Najmanjši delež njiv je bil žitom namenjen na Malti (0 %), drugi najmanjši delež pa na Nizozemskem, vendar je ta še vedno obsegal več kot petino njiv (21 %). V Sloveniji so bila žita posejana na 56 % njiv.

V EU-27 je bilo v 2010 posejanih s pšenico (navadno in trdo) okoli 26 milijonov hektarjev površine ali 46 % vse površine z žiti. V Sloveniji je bila najbolj razširjeno žito koruza za zrnje; posajena je bila na 39 % vse površine z žiti; pšenica, posejana na 34 % vse površine z žiti v Sloveniji, pa je bila naša druga najpogostejša žitarica. V celotni EU-27 je bilo s koruzo za zrnje posajenih le 14 % vse površine z žiti. Več kot 40 % od celotne površine z žiti je bilo posajenih s koruzo za zrnje še na Hrvaškem, v Romuniji in tudi na Madžarskem.

Slovenija četrta največja pridelovalka hmelja v EU-27

Industrijske rastline so v EU-27 v letu 2010 gojili na 12,6 milijona hektarjev ali 12 % celotne površine njiv (v Sloveniji na 8 % površine njiv). Prevladujoče poljščine med industrijskimi rastlinami so bile tedaj oljna ogrščica, repica in sončnice; te so v EU-27 gojili na 86 % površine z industrijskimi rastlinami ali na 11 % njiv. V Sloveniji pa sta bili poleg oljne ogrščice in repice pomembni industrijski poljščini še buče za olje in hmelj. Hmelj se je v Sloveniji prideloval na 1.490 hektarjih; to je pomenilo 5 % površine hmeljevih nasadov v celotni EU-27. Slovenija je bila tako četrta največja pridelovalka hmelja v EU-27.

Grafikon 20: Površina njiv z zelenjadnicami¹⁾ in površina hišnih vrtov²⁾ na prebivalca, EU-27 in Hrvaška, 2010

1) Tudi z melonami in jagodami.

2) Upoštevani so le hišni vrtovi na KMG.

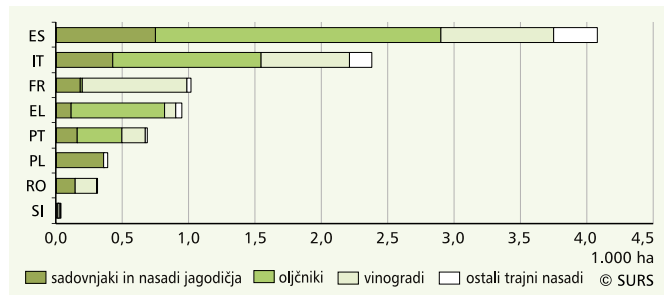
Vir: Eurostat, preračun SURS

Povprečna površina njiv z zelenjadnicami in povprečna površina hišnih vrtov na prebivalca v Sloveniji manjši kot v celotni EU-27

V celotni EU-27 je bilo v letu 2010 z zelenjadnicami posejanih in posajenih povprečno 33 m² njiv na prebivalca, povprečna površina hišnih vrtov na prebivalca pa je v EU-27 znašala 7 m². V Sloveniji je bila vrednost prvega podatka petkrat nižja; zelenjadnicam smo namreč namenili povprečno le 6 m² njiv na prebivalca; povprečna površina hišnih vrtov na prebivalca pa je znašala 5 m². Na povprečno več kot 50 m² njiv na prebivalca so zelenjadnice pridelovali na Madžarskem, v Španiji in Italiji; izrazito več hišnih vrtov pa so imeli v Romuniji in Latviji (povprečno 85 oziroma 75 m² na prebivalca).

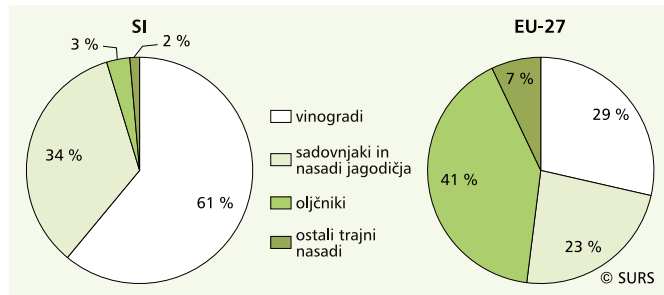
2.4 Trajni nasadi

Grafikon 21: Površine trajnih nasadov, izbrane države EU-27, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Grafikon 22: Površine trajnih nasadov, Slovenija in EU-27, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Med trajnimi nasadi v Sloveniji prevladujejo vinogradi, v EU-27 pa oljčniki

Po podatkih iz zadnjega popisa kmetijstva je skupna površina vseh trajnih nasadov v EU-27 v letu 2010 merila 10,6 milijona hektarjev; to je pomenilo 6 % površine vseh KZU v EU-27. Kar 41 % (ali 4,3 milijona hektarjev) vseh trajnih nasadov so predstavljali oljčniki; več kot 50 % teh oljčnih nasadov je bilo v Španiji, skoraj cela druga polovica (49 %) pa v Italiji, Grčiji in na Portugalskem.

Tudi v Sloveniji so trajni nasadi prekrivali 6 % KZU (26.800 hektarjev). Največji del površine s trajnimi nasadi so v Sloveniji tedaj zavzemali vinogradi, kar 61 % ali 16.350 hektarjev.

Slovenija z 80 m² vinogradov na prebivalca nad povprečjem celotne EU-27

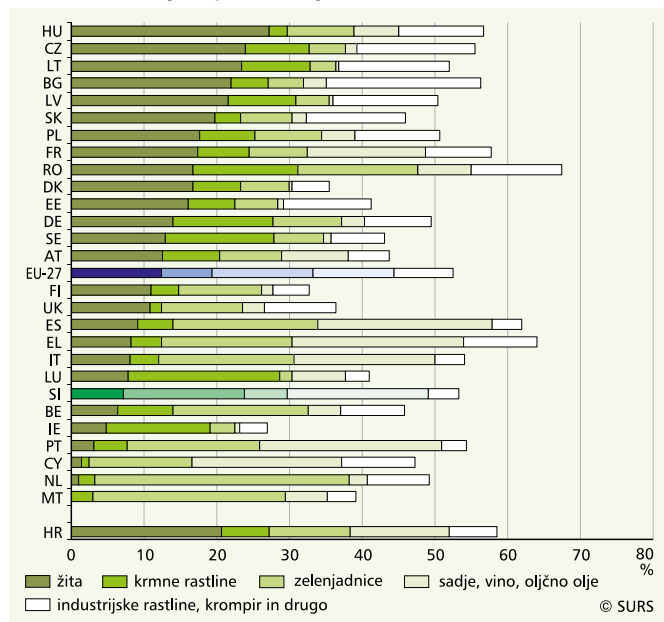
Za oljčnimi nasadi druga po površini največja skupina trajnih nasadov v EU-27 so vinogradi. Ti so tedaj predstavljali 29 % vse površine trajnih nasadov v EU-27.

V letu 2010 so kar 76 % površine vinogradov v celotni EU-27 predstavljali vinogradi treh največjih evropskih držav pridelovalk grozdja, Španije, Francije in Italije. V vseh treh največjih vinogradniških državah je površina vinogradov krepko presežala 100 m² na prebivalca. Največjo površino vinogradov na prebivalca je imela Španija (185 m² na prebivalca), pa tudi Slovenija se je z 80 m² vinogradov na prebivalca uvrstila nad povprečje EU-27; vrednost tega podatka za celotno EU-27 je bila namreč 60 m² vinogradov na prebivalca.

3 RASTLINSKA PRIDELAVA

3.1 Vrednost rastlinske pridelave kot del vrednosti celotne kmetijske proizvodnje

Grafikon 23: Vrednost skupin rastlinskih pridelkov v celotni vrednosti kmetijske proizvodnje, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Vrednost rastlinske pridelave v Sloveniji v vrednosti njene celotne kmetijske proizvodnje enaka povprečju celotne EU-27 (nekaj čez 50 %)

Vrednost krmnih rastlin (krme za živino), pridelanih na kmetijskih gospodarstvih v Sloveniji, je k skupni vrednosti kmetijske proizvodnje v Sloveniji v letu 2010 prispevala 17 %, sadje, vino in oljčno olje so skupaj prispevali 19 %, zelenjadnice, sadike in okrasne rastline 6 %, žita pa 7 %. Delež vrednosti pridelka zelenjadnic, sadik in okrasnih rastlin v Sloveniji je pomenil le 40 % deleža povprečja v celotni EU-27, nižji od povprečja v celotni EU-27 je bil tudi delež vrednosti pridelka žit ter industrijskih rastlin, krompirja in drugih rastlinskih pridelkov, medtem ko sta bila deleža vrednosti pridelka krmnih rastlin ter sadja, vina in oljčnega olja višja kot v celotni EU-27.

Struktura vrednosti rastlinske pridelave je v posameznih državah članicah EU-27 zelo različna, nekatere pa s precej večjimi deleži vrednosti pridelave na posameznem področju izstopajo:

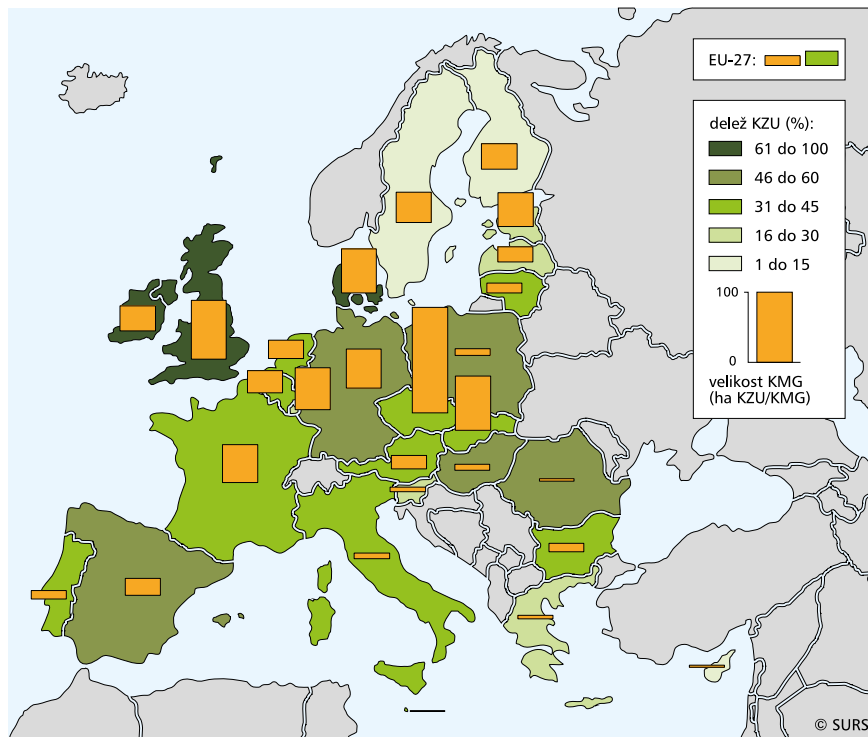
pridelava zelenjadnic, sadik in okrasnih rastlin je bila v letu 2010 gospodarsko najpomembnejša za Nizozemsko, njen delež v vrednosti kmetijske proizvodnje je bil 35-odstoten;

sadje, vino in oljčno olje so bili gospodarsko najpomembnejši pridelki za Portugalsko, Grčijo in Španijo, saj so v vsaki prispevali četrtino vrednosti celotne kmetijske proizvodnje;

Madžarska, Češka republika, Litva Bolgarija, Latvija in Slovaška so izstopale z **deležem vrednosti pridelka žit** v celotni vrednosti kmetijske proizvodnje; ta je znašal 20–30 %; Slovenija je bila po deležu vrednosti pridelave žit še najbolj podobna Grčiji, Italiji, Belgiji in Luksemburgu.

Karta: Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) in povprečna velikost kmetijskih gospodarstev (KMG), EU-27, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Kmetijska zemljišča v uporabi so v letu 2010 v EU-27 pokrivala skoraj 39 % skupne površine EU-27

Država z največjim deležem KZU je bila Irska, kjer so v letu 2010 KZU predstavljala kar 72 % skupnih površin, več kot 60-odstotni delež pa sta imeli še Združeno kraljestvo in Danska. V Sloveniji je bil delež KZU manjši od 24 %. Le štiri države v EU-27 so imele manjši delež KZU; najmanjšega Finska in Švedska, tam so kmetovali le na 7 % skupnih površin.

V letu 2010 je povprečno kmetijsko gospodarstvo v EU-27 obdelovalo nekaj več kot 14 hektarov (ha) KZU

Največja KMG so bila v letu 2010 na Češkem. Tam so na povprečnem kmetijskem gospodarstvu obdelovali več kot 152 ha KZU. Na Malti pa so bila kmetijska gospodarstva najmanjša, saj so na povprečnem KMG obdelovali manj kot 1 ha KZU. V Sloveniji so na povprečnem KMG obdelovali nekaj več kot 6 ha KZU. Tako kot pri deležu KZU se tudi pri povprečni velikosti KMG Slovenija uvršča na 23. mesto med vsemi državami EU-27.

Pomembnejši podatki in kazalniki kmetijstva, EU-27 in Hrvaška, leto 2010

	Skupna površina	Prebivalstvo	BDP	KMG (št.)	KZU	GVŽ	KZU (delež)	Standardni prihodek (SO)	Zaposelnost na KMG	Zaposelnost na KMG	KZU/KMG	PDM/KMG	SO/KMG	KZU	Njive
	1000 ha	št. (mio.)	EUR (mio.)	1000 KMG	1000 ha	1000 GVŽ	%	EUR (mio.)	št. (1000)	1000 PDM	ha/KMG	PDM/KMG	EUR/KMG	ar/preb.	ar/preb.
EU-27	440.915	501,811	12.292.740	12.014,6	171.604	134.192	38,9	305.773	24.960,4	9.761,3	14,3	0,8	25.450	34,2	20,5
SI	2.027	2,049	35.485	74,7	483	518	23,8	913	208,5	76,7	6,5	1,0	12.233	23,6	8,3
AT	8.388	8,390	285.165	150,2	2.878	2.517	34,3	5.879	346,3	114,3	19,2	0,8	39.151	34,3	16,3
BE	3.053	10,896	355.740	42,9	1.358	3.799	44,5	7.248	80,9	61,6	31,7	1,4	169.143	12,5	7,7
BG	11.100	7,534	36.052	370,5	4.476	1.149	40,3	2.537	738,9	406,5	12,1	1,1	6.847	59,4	41,5
CY	925	0,829	17.406	38,9	118	201	12,8	459	82,0	18,6	3,0	0,5	11.809	14,3	10,2
CZ	7.886	10,520	149.932	22,9	3.484	1.722	44,2	3.852	132,7	108,0	152,4	4,7	168.513	33,1	23,9
DE	35.712	81,777	2.495.000	299,1	16.704	17.793	46,8	41.494	749,7	545,5	55,8	1,8	138.716	20,4	14,5
DK	4.310	5,548	236.477	42,1	2.647	4.919	61,4	8.431	80,1	52,3	62,9	1,2	200.257	47,7	43,6
EE	4.523	1,340	14.371	19,6	941	306	20,8	595	52,3	25,1	48,0	1,3	30.320	70,2	47,8
EL	13.196	11,308	222.152	723,0	3.478	2.407	26,4	6.700	1.212,7	429,5	4,8	0,6	9.267	30,8	15,6
ES	50.599	46,071	1.045.620	989,8	23.753	14.831	46,9	34.173	2.227,0	889,0	24,0	0,9	34.525	51,6	24,5
FI	33.844	5,363	178.724	63,9	2.291	1.121	6,8	3.098	125,3	59,7	35,9	0,9	48.499	42,7	42,0
FR	63.283	64,827	1.936.720	516,1	27.837	22.674	44,0	50.733	1.014,8	779,7	53,9	1,5	98.301	42,9	28,4
HU	9.303	10,000	96.243	576,8	4.686	2.484	50,4	5.241	1.143,5	423,5	8,1	0,7	9.086	46,9	38,0
IE	6.980	4,474	158.097	139,9	4.991	5.787	71,5	4.298	272,0	165,4	35,7	1,2	30.722	111,6	22,6
IT	30.134	60,483	1.551.886	1.620,9	12.856	9.912	42,7	49.460	3.392,7	953,8	7,9	0,6	30.514	21,3	11,6
LT	6.530	3,287	27.710	199,9	2.743	900	42,0	1.526	366,1	146,8	13,7	0,7	7.635	83,4	64,4
LU	259	0,507	39.303	2,2	131	168	50,7	269	5,0	3,7	59,6	1,7	122.072	25,9	12,2
LV	6.456	2,239	18.039	83,4	1.796	475	27,8	777	181,0	85,2	21,5	1,0	9.320	80,2	50,0
MT	32	0,416	6.377	12,5	11	42	36,2	96	18,5	4,9	0,9	0,4	7.653	2,8	2,2
NL	4.154	16,615	586.789	72,3	1.872	6.712	45,1	18.930	211,6	161,7	25,9	2,2	261.753	11,3	6,2
PL	31.268	38,184	354.616	1.506,6	14.447	10.377	46,2	18.987	3.802,6	1.897,2	9,6	1,3	12.602	37,8	28,3
PT	9.221	10,637	172.860	305,3	3.668	2.206	39,8	4.640	708,1	363,4	12,0	1,2	15.199	34,5	11,0
RO	23.839	21,438	124.328	3.859,0	13.306	5.444	55,8	10.420	7.156,9	1.610,3	3,4	0,4	2.700	62,1	38,7
SE	44.137	9,378	349.945	71,1	3.066	1.752	6,9	3.733	141,5	56,9	43,1	0,8	52.515	32,7	27,8
SK	4.904	5,430	65.897	24,5	1.896	668	38,7	1.731	91,0	56,1	77,5	2,3	70.769	34,9	24,7
UK	24.853	62,271	1.731.809	186,7	15.686	13.308	63,1	19.553	418,5	266,3	84,0	1,4	104.754	25,2	9,5
HR	5.659	4,419	44.423	233,3	1.316	1.020	23,3	2.115	513,7	184,5	5,6	0,8	9.065	29,8	20,3

1) Ocena temelji na podatkih ekonomskih računov za kmetijstvo in nacionalnih računov.

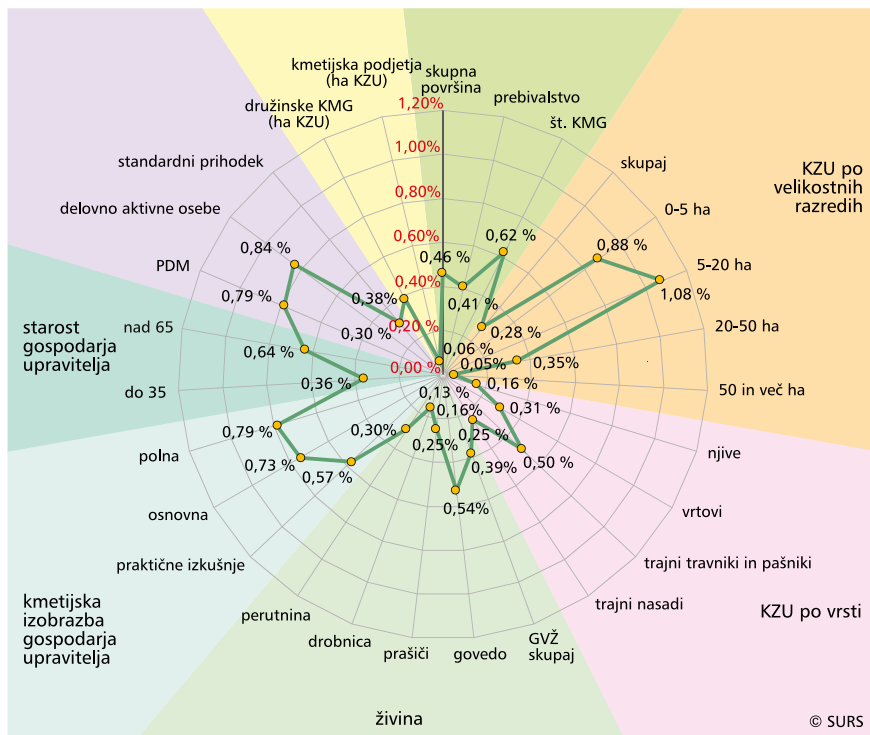
Vir: Eurostat, preračun SURS

GVŽ	Proizvodnja v osnovnih cenah	Vmesna potrošnja	Bruto dodana vrednost	BDV kmetijstva v BDP	Faktorski dohodek	Faktorski dohodek (FD)	Subvencije	Zakupnine	Zaposlenost	Zaposlenost v kmetijstvu ¹⁾	Proizvodnja v osnovnih cenah	Bruto dodana vrednost	Zaposlenost	
GVŽ/preb.	EUR (mio.)	EUR (mio.)	EUR (mio.)	%	EUR (mio.)	EUR/PDM	% od FD	% od FD	1000 PDM	%	% od EU-27	% od EU-27	% od EU-27	EU-27
0,27	359.758	214.452	145.305	1,2	133.031	12.811	41,8	7,2	10.384,1	4,7	100,0	100,0	100,0	EU-27
0,25	1.109	694	415	1,2	414	5.373	61,0	3,3	77,0	8,0	0,3	0,3	0,7	SI
0,30	6.300	3.734	2.565	0,9	2.284	17.634	72,4	7,7	129,5	3,2	1,8	1,8	1,2	AT
0,35	7.679	5.267	2.411	0,7	2.344	37.869	34,2	8,7	61,9	1,4	2,1	1,7	0,6	BE
0,15	3.822	2.466	1.356	3,8	1.608	3.956	33,9	14,5	406,5	11,6	1,1	0,9	3,9	BG
0,24	686	371	315	1,8	327	12.868	12,3	2,5	25,4	6,5	0,2	0,2	0,2	CY
0,16	4.058	3.092	966	0,6	1.410	12.964	78,7	10,7	108,8	2,2	1,1	0,7	1,0	CZ
0,22	46.070	32.120	13.949	0,6	12.335	22.949	57,9	17,1	537,5	1,3	12,8	9,6	5,2	DE
0,89	9.754	7.013	2.741	1,2	2.129	39.353	47,7	23,4	54,1	1,9	2,7	1,9	0,5	DK
0,23	668	433	236	1,6	311	12.248	54,5	4,6	25,4	4,6	0,2	0,2	0,2	EE
0,21	10.520	5.034	5.486	2,5	6.480	15.399	48,1	8,2	420,8	8,9	2,9	3,8	4,1	EL
0,32	40.371	18.005	22.366	2,1	23.433	25.355	29,0	5,1	924,2	4,9	11,2	15,4	8,9	ES
0,21	4.205	2.781	1.424	0,8	2.081	25.344	103,0	8,1	82,1	3,3	1,2	1,0	0,8	FI
0,35	67.852	40.011	27.840	1,4	24.485	30.247	40,1	9,1	809,5	3,0	18,9	19,2	7,8	FR
0,25	6.122	4.142	1.979	2,1	2.337	5.311	58,1	11,0	440,0	10,8	1,7	1,4	4,2	HU
1,29	5.660	4.302	1.357	0,9	2.273	13.728	75,9	7,6	165,6	8,8	1,6	0,9	1,6	IE
0,16	44.227	20.620	23.607	1,5	14.426	12.319	34,1	3,5	1.171,0	4,7	12,3	16,2	11,3	IT
0,27	2.042	1.392	651	2,3	613	4.276	56,7	8,5	143,4	11,5	0,6	0,4	1,4	LT
0,33	326	241	86	0,2	62	17.294	104,7	24,7	3,6	1,0	0,1	0,1	0,0	LU
0,21	942	705	236	1,3	390	4.535	67,4	3,0	85,9	9,2	0,3	0,2	0,8	LV
0,10	126	68	59	0,9	78	15.963	36,1	0,6	4,9	3,0	0,0	0,0	0,0	MT
0,40	24.850	16.176	8.674	1,5	5.638	31.728	15,4	0,9	177,7	2,1	6,9	6,0	1,7	NL
0,27	19.769	12.010	7.758	2,2	9.024	4.295	47,8	1,2	2.101,3	13,2	5,5	5,3	20,2	PL
0,21	6.340	3.923	2.417	1,4	2.442	6.603	39,9	1,8	369,9	7,5	1,8	1,7	3,6	PT
0,25	15.301	8.794	6.507	5,2	4.684	2.858	12,3	1,7	1.639,0	17,9	4,3	4,5	15,8	RO
0,19	5.291	3.814	1.477	0,4	1.503	25.264	68,4	16,1	59,5	1,3	1,5	1,0	0,6	SE
0,12	1.887	1.525	361	0,5	525	6.351	94,3	8,2	82,6	3,8	0,5	0,2	0,8	SK
0,21	23.783	15.720	8.063	0,5	9.395	33.905	42,6	4,5	277,1	1,0	6,6	5,5	2,7	UK
0,23	2.914	1.545	1.370	3,1	1.021	5.056	40,0	4,5	202,0	12,7	0,8	0,9	1,9	HR

najvišja vrednost

najnižja vrednost

Delež slovenskega kmetijstva v kmetijstvu EU-27, 2010

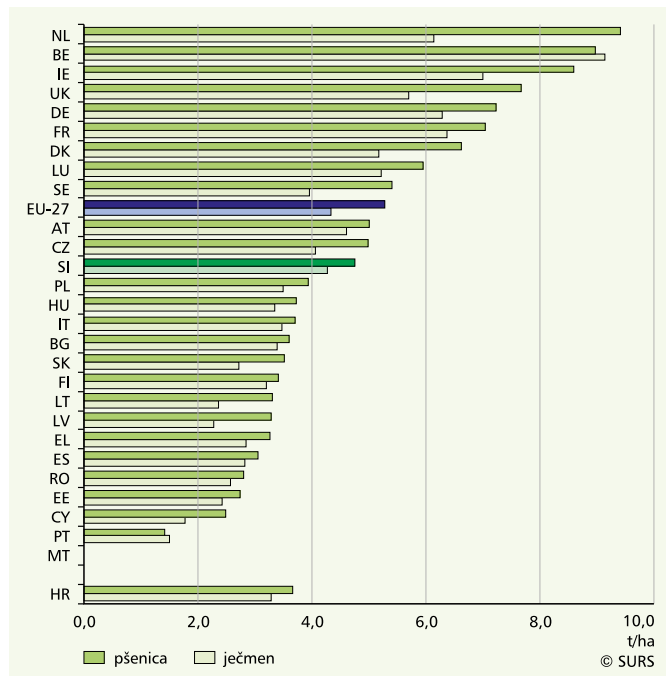
Vir: Eurostat, preračun SURS

Skoraj 75.000 slovenskih KMG je predstavljalo 0,62 % vseh KMG v EU-27

Ozemlje Slovenije je v letu 2010 predstavljalo 0,46 % celotnega ozemlja EU-27, medtem ko je delež slovenskih KZU predstavljal le 0,28 % KZU celotne EU-27 (od tega v velikostnem razredu nad 50 ha le 0,05 %). Prebivalstvo Slovenije je predstavljalo 0,41 % vseh prebivalcev EU-27, medtem ko je znašal delež oseb, ki so v Sloveniji delovno aktivne na KMG, kar 0,84 % od vseh delovno aktivnih na KMG v EU-27. Iz grafikona je razviden tudi nizek delež slovenskih njiv (predstavljale so le 0,16 % vseh njiv v EU-27) in višji delež starejših gospodarjev upraviteljev (0,64 %).

3.2 Pridelki najpomembnejših poljščin

Grafikon 24: Povprečni hektarski pridelki pšenice in ječmena, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Hektarski pridelki pšenice v Sloveniji nižji od povprečja EU-27

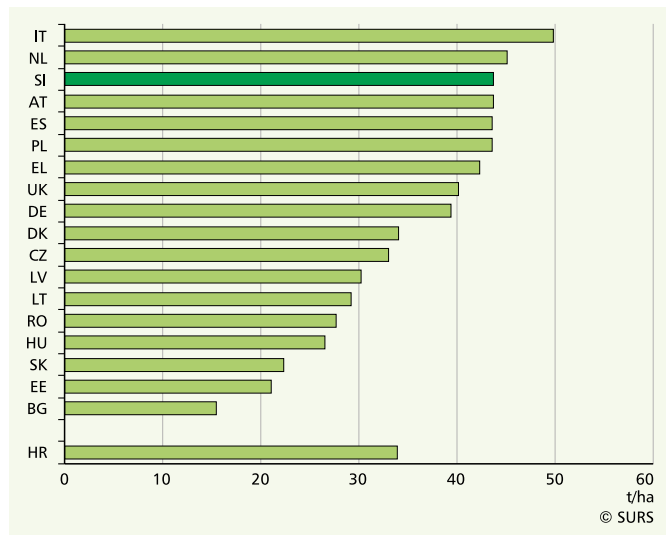
Po povprečnih hektarskih pridelkih poljščin so se države članice EU-27 v letu 2010 precej razlikovale, deloma zaradi sortne sestave, naravnih danosti, deloma pa tudi zaradi zelo različnih vremenskih razmer, ki zelo vplivajo na pridelek (npr. suša).

V EU-27 so se v letu 2010 s pridelavo navadne pšenice ukvarjali na 19 % vseh KMG, s pridelavo trde pšenice pa na 3 % vseh KMG, obeh pa so pridelali skoraj 137 mio. ton. Največje hektarske pridelke so dosegali na Nizozemskem in v Belgiji (po 9 ali več ton/ha), v drugih državah so bili nižji, v mediteranskih državah v povprečju tudi več kot trikrat nižji. V teh državah je delež površin zasejanih s trdo pšenico večji; za te sorte pšenice pa je značilno, da so hektarski pridelki nižji. Najnižje povprečne hektarske pridelke pšenice so v letu 2010 imeli na Portugalskem: 1,4 t/ha. Slovenija se je s povprečnim hektarskim pridelkom pšenice 4,8 t/ha uvrstila pred Madžarsko in Italijo, a je zaostajala za največjimi pridelovalkami žita, Francijo in Nemčijo; ti sta skupaj pridelali več kot 45 % pšenice v EU-27.

Ječmen – druga najpogostejša žitarica na njivah

V letu 2010 so ga v EU-27 pridelali skoraj 53 mio. ton. Največje hektarske pridelke ječmena dosegajo v državah z zelo razvito industrijo alkoholnih pijač (v Belgiji v 2010 več kot 9 t/ha, na Irskem pa 7 t/ha). Najmanjše hektarske pridelke ječmena (manj kot 2 t/ha) sta tedaj dosegli Portugalska in Ciper. Povprečni slovenski pridelek ječmena je znašal 4,3 t/ha in enako je veljalo tudi za EU-27. Tudi hektarski pridelki Španije, Nemčije in Francije, ki so v letu 2010 pridelale več kot pol vsega ječmena, so bili zelo različni: v Španiji niso dosegali niti 3 t/ha, v Nemčiji in Franciji pa so krepko presežali 6 t.

Grafikon 25: Povprečni hektarski pridelki koruze za silažo, izbrane države EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Silažna koruza – najpogostejša krmna poljščina na slovenskih njivah

Silažna koruza je bila v Sloveniji v letu 2010 posajena na več kot 25.000 hektarjih; to je kar 15 % vseh njiv v Sloveniji. Prva po deležu njiv s silažno koruso je bila Nizozemska; znašal je kar 23 %. V celotni

EU-27 je bila posajena le na 5 % vseh njiv. Največji pridelovalki silažne korusa sta bili Nemčija in Francija. Površina njiv s silažno koruso v teh dveh državah je predstavljala kar 60 % površine njiv s silažno koruso v celotni EU-27. Največje hektarske pridelke silažne korusa so v 2010 dosegali v Italiji (50 t/ha), tudi v Sloveniji so bili dokaj visoki (44 t/ha), najmanjši pa so bili v Bolgariji (15 t/ha).

Tabela 1: Pridelava grozdja, izbrane države EU-27 in HR, 2010

	Površina ¹⁾ 1.000 ha	Proizvodnja 1.000 t	Pridelek t/ha	Pridelek kg/ prebivalca
EU-27	3.342	23.073	6,9	46
ES	1.002	6.108	6,1	133
FR	787	4.544	5,8	70
IT	778	7.788	10,0	129
PT	180	947	5,3	89
RO	175	735	4,2	34
DE	100	953	9,5	12
EL	99	1.003	10,1	89
HU	74	295	4,0	29
BG	49	230	4,7	31
AT	44	232	5,3	28
SI	16	109	6,6	53
HR	34	208	6,1	47

1) Podatki o površinah se zaradi različne metodologije nekoliko razlikujejo od popisnih podatkov.

Vir: Eurostat, preračun SURS

Grozdje: hektarski donos v Sloveniji (6,6 t/ha) le nekoliko nižji od povprečja celotne EU-27 (6,9 t/ha)

Več kot tri četrtine površine vinogradov v celotni EU-27 so v letu 2010 pripadale trem največjim vinogradniškim državam: Španiji (ta je imela več kot milijon hektarjev vinogradov) ter Franciji in Italiji (vsaka je imela več kot 750.000 hektarjev vinogradov). Skupna površina vinogradov v EU-27 je znašala več kot 3,3 milijona hektarjev. Pridelek grozdja v teh vinogradih je bil v letu 2010 ocenjen na več kot 23 milijonov ton; to pomeni povprečno 46 kilogramov pridelanega grozdja na prebivalca EU-27. Večje hektarske pridelke grozdja od povprečja v celotni EU-27 so v letu 2010 dosegali v Grčiji in Italiji: v vsaki čez 10 ton na hektar vinograda. Največ grozdja na prebivalca so v letu 2010 pridelali v Španiji in Italiji: v vsaki kar okoli 130 kg grozdja; sledile so Grčija in Portugalska, vsaka s po 89 kg grozdja na prebivalca, ter Francija s 70 kg, nato pa še Slovenija s 53 kg grozdja na prebivalca.

Tabela 2: Pridelava oljk za olje, izbrane države EU-27 in HR, 2010

	Površina ¹⁾ 1.000 ha	Proizvodnja 1.000 t	Pridelek t/ha	Pridelek kg/prebivalca
EU-27	4.548	11.854	2,6	24
ES	2.310	6.682	2,9	145
IT	1.141	3.060	2,7	51
EL	751	1.662	2,2	147
PT	336	435	1,3	11
CY	9	12	1,3	14
SI	1	2	2,0	1
HR	17	38	2,2	9

1) Podatki o površinah se zaradi različne metodologije nekoliko razlikujejo od popisnih podatkov.

Vir: Eurostat, preračun SURS

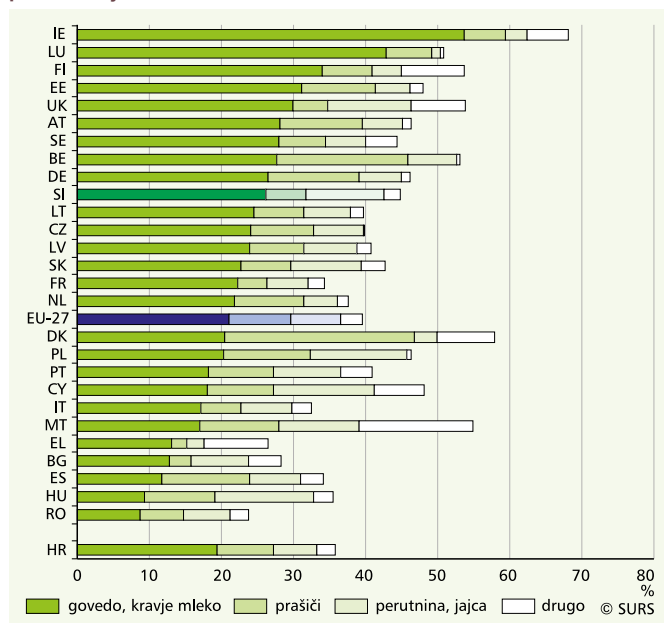
Oljke za olje: povprečni pridelek v letu 2010 v Sloveniji presegel 2 toni na hektar

V EU-27 se je v letu 2010 pridelalo 11 milijonov ton oljk za olje. Daleč največji delež je k tej količini prispevala Španija, 56 %. Sledila je Italija s 26 % oljk za olje; če pa k temu dodamo še Španijo in Portugalsko, smo s tem zajeli že skoraj celotno proizvodnjo oljk za olje v EU-27. Povprečni hektarski pridelki so se gibali od 2,9 tone (v Španiji) do 1,3 tone oljk (na Portugalskem); v Sloveniji je znašal 2,1 tone. V EU-27 se je v letu 2010 pridelalo povprečno 24 kilogramov oljk za olje na prebivalca EU.

4 ŽIVINOREJA

4.1 Vrednost živinoreje kot del vrednosti celotne kmetijske proizvodnje

Grafikon 26: Vrednost živinoreje v vrednosti celotne kmetijske proizvodnje, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Delež živinoreje v vrednosti celotne kmetijske proizvodnje v Sloveniji višji od povprečja v celotni EU-27

Za Slovenijo je gospodarsko najpomembnejša govedoreja, saj sta prirast govedu in prireja kravjega mleka v letu 2010 predstavljala 26 % vrednosti celotne kmetijske proizvodnje, to je več od povprečja v celotni EU-27. Govedoreja je bila najpomembnejša za Irsko, saj je prispevala k vrednosti celotne kmetijske proizvodnje v tej državi več kot 50 %. Večji delež vrednosti kot v Sloveniji je govedoreja prispevala tudi v Luksemburgu, na Finskem, v Estoniji, v Združenem kraljestvu, v Avstriji, na Švedskem, v Belgiji in v Nemčiji.

Za Slovenijo je poleg govedoreje gospodarsko precej pomembno perutninarstvo

Prireja perutnine in jajc je v letu 2010 prispevala 11 % vrednosti celotne kmetijske proizvodnje. Vrednost tega podatka je bila enaka tudi za Malto, v celotni EU-27 pa je bila nižja. Večje deleže v vrednosti celotne kmetijske proizvodnje države so s prirajo perutnine in jajc ustvarile države Ciper, Madžarska, Poljska in Združeno kraljestvo.

Delež vrednosti prašičereje v vrednosti celotne kmetijske proizvodnje je bil v Sloveniji manjši od povprečja v celotni EU-27

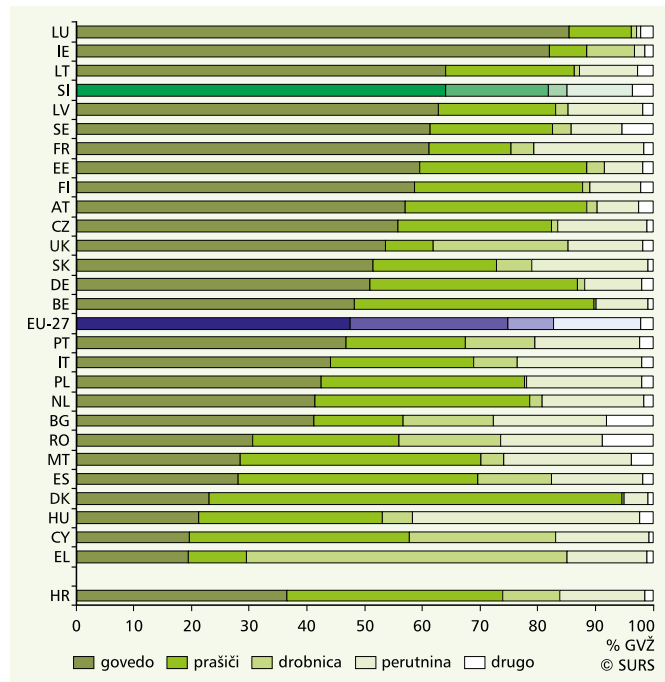
Bil je enak kot na Irskem, v Luksemburgu, na Švedskem, v Italiji in Romuniji. Nižjo vrednost tega podatka kot Slovenija so imeli v Združenem kraljestvu, Franciji, Bolgariji in Grčiji.

Živali in živalski proizvodi, ki niso bili posebej omenjeni, so zajeti v postavki drugo. Vrednost podatka drugo je za Slovenijo znašala 2 %, približno enaka je bila tudi za celotno EU-27.

4.2 Deleži posameznih vrst živali

Grafikon 27: Posamezne vrste živali (GVŽ), EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

V EU-27 so v letu 2010 živino redili na 6,7 milijona ali 56 % kmetijskih gospodarstev

Deleži posameznih vrst živali od skupnega števila glav velike živine (GVŽ) so v posameznih državah članicah EU-27 zelo različni. Kljub temu je po tem merilu najpomembnejša živinorejska panoga v veliki večini držav govedoreja; v EU-27 je delež govedi v celotnem številu vseh GVŽ v letu 2010 znašal 47 %. V Luksemburgu in na Irskem je bil ta delež največji (v vsaki je znašal čez 80 %); v Grčiji in na Cipru pa je bil najmanjši (v vsaki manj kot 20 %). Tudi v Sloveniji je bila govedoreja po tem merilu glavna živinorejska panoga; njen delež je znašal 64 %.

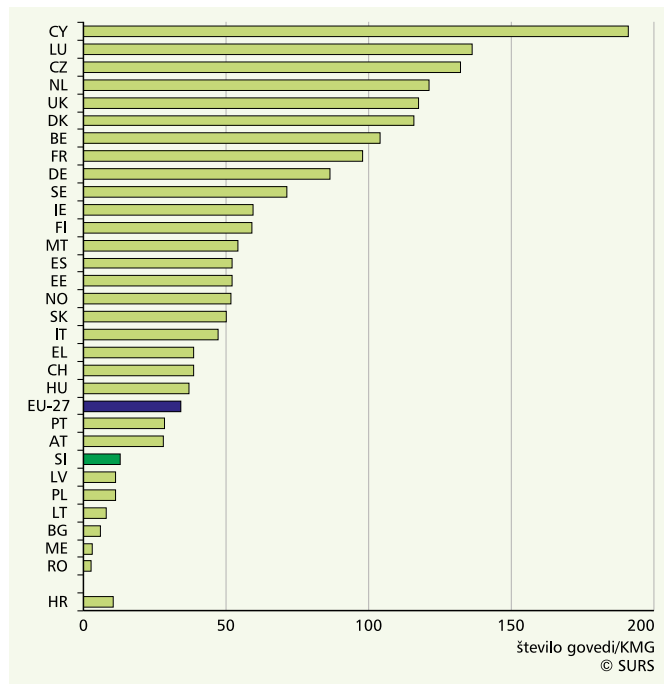
Na drugem mestu po odstotku živali od skupnega števila GVŽ je bila v EU-27 prašičereja s povprečno 27 %. Med posameznimi državami je v prašičereji izstopala Danska z 71-odstotnim deležem prašičev v skupni vsoti GVŽ. V Sloveniji je prašičereja po tem merilu pomenila 18 % živinoreje. Državi z najnižjim deležem prašičereje pa sta bili Irska (7 %) in Združeno kraljestvo (8 %).

V perutninarstvu je izstopala Madžarska; v tej državi je ta panoga glede na delež perutnine od celotnega števila GVŽ pomenila 39 % živinoreje. Povprečje za EU-27 je znašalo 15 %. V Sloveniji je perutninarstvo po tem merilu pomenilo 11 % živinoreje; najmanjši delež živinoreje glede na skupno število GVŽ pa je perutnina pomenila v Luksemburgu (le 1 %).

Drobnica je v celotni živinoreji EU-27 pomenila po tem merilu 8 % živinoreje. Največji delež živinoreje je reja drobnice (glede na odstotek teh živali od števila vseh GVŽ) pomenila v Grčiji, kar 56 %; najmanjši je bil ta odstotek na Danskem (manj kot 1 %). Tudi Slovenija se je uvrstila med države z zelo nizkim deležem drobnice v primerjavi s številom drugih GVŽ (znašal je 3 %).

4.3 Velikostna struktura živinorejskih KMG

Grafikon 28: Povprečna velikost KMG, na katerih so se ukvarjali z rejo goveda, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Povprečno 13 govedi na govedorejsko KMG v Sloveniji

V EU-27 je bilo 2,6 milijona govedorejskih KMG v letu 2010; na vseh skupaj so redili 88,1 milijona govedi ali povprečno 34 govedi na vsakem. Povprečno največja so bila na Cipru (povprečno so redila kar 191 govedi), najmanjša pa v Romuniji (le tri govedi). Delež krav molznic je bil največji v Romuniji, najmanjši pa na Irskem (58 % oz. le 16 % od vsega goveda). Govedorejska KMG v Sloveniji so tedaj redila povprečno 13 govedi, delež molznic od vsega goveda pa je znašal 23 %.

Prireja mleka je najpomembnejša kmetijska panoga v Sloveniji

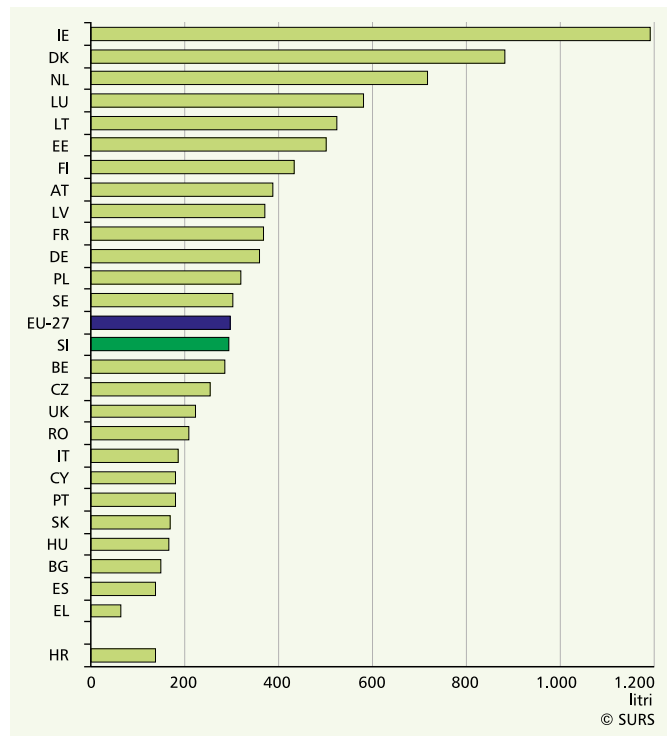
V letu 2010 so na KMG v Sloveniji, ki jim je glavna dejavnost prireja mleka, ustvarili kar 31 % skupnega standardnega prihodka (SO). V celotni EU-27 je bil ta delež skoraj pol manjši (16 %), a kljub temu prireja mleka še vedno predstavlja gospodarsko najpomembnejšo kmetijsko panogo. Specializirana prireja mleka je sicer prispevala največji delež kmetijskega prihodka v Luksemburgu (kar 46 % skupnega SO), najmanjšega pa v Grčiji (le 2 % skupnega SO).

V Sloveniji in v EU-27 je bilo namolzenega 300 l mleka na prebivalca

Celotna prireja mleka v EU-27 v letu 2010 je bila ocenjena na skoraj 150 milijonov ton. Delež kravjega mleka je znašal kar 97 %. Ovčjega in kozjega mleko se je tedaj namolzlo 5 milijonov ton; večino tega mleka (več kot 88 %) so priredili v Grčiji, Španiji, Italiji, Romuniji in Franciji. Prireja kravjega mleka je po EU razpršena enakomerneje, po absolutni količini pa izstopata Nemčija in Francija; v obeh se je v 2010 namolzlo kar 36 % vsega kravjega mleka v EU-27. Največ kravjega mleka na prebivalca so namolzli na Irskem (1.196 kg), na Danskem (885 kg) in Nizozemskem (719 kg); v celotni EU-27 so ga namolzli povprečno 297 kg, v Sloveniji pa 295 kg; najmanj so ga namolzli v Grčiji (66 kg), kjer so več kot 60 % vsega mleka namolzli pri drobnici.

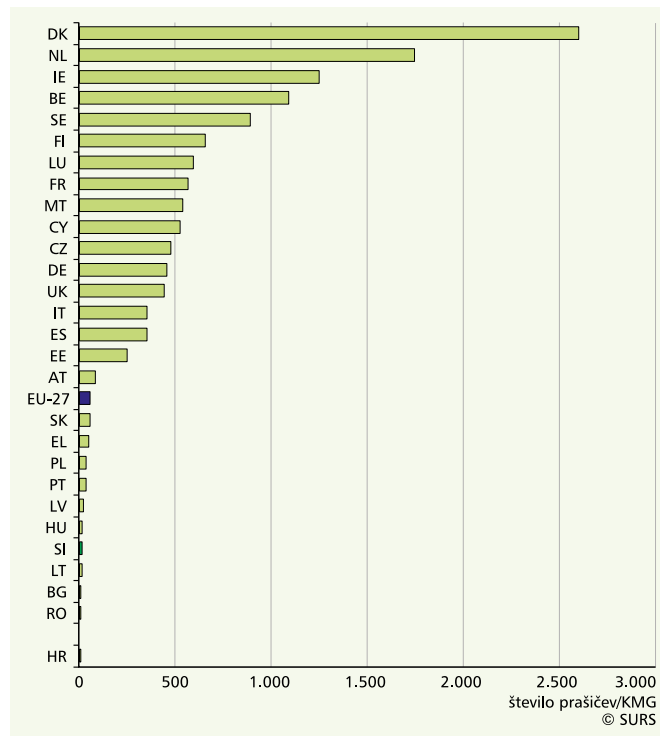
Več: grafikon 29.

Grafikon 29: Priraja kravjega mleka na prebivalca, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Grafikon 30: Povprečna velikost KMG, na katerih so se ukvarjali z rejo prašičev, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

V Sloveniji so na povprečnem prašičerejskem KMG redili 14 prašičev

V EU-27 so v 2010 prašiče redili na 2,8 mio. KMG, od tega jih je bilo kar 60 % ali skoraj 1,7 mio. v Romuniji. Vsa KMG skupaj, ki so se ukvarjala s prašičerejo, so redila okoli 152 mio. prašičev, vsako od teh KMG torej povprečno 55 prašičev. Na Danskem so prašičerejska KMG redila povprečno okoli 2.600 prašičev, v Romuniji pa le 3. Število prašičev v Nemčiji in Španiji je v 2010 pomenilo kar 34 % števila prašičev v celotni EU-27. Glede na velikost države po številu prebivalcev je pri reji prašičev izstopala zlasti Danska s kar 237 prašičev na 100 prebivalcev (v EU-27 povprečno 30, v Sloveniji pa 19 prašičev na 100 prebivalcev).

Rejci pitovnih piščancev v Sloveniji so redili povprečno 962 teh živali

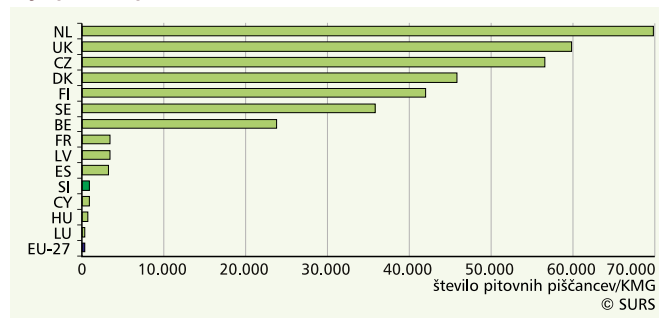
V 2010 so na KMG v EU-27 redili 1.600 mio. glav perutnine, od tega skoraj 900 mio. pitovnih piščancev, več kot 500 mio. kokoši nesnic in več kot 200 mio. glav druge perutnine (predvsem puranov). Pitovne piščance je redilo 2,2 mio. KMG, kokoši nesnice 4,1 mio. KMG, drugo perutnino pa 1,3 mio. KMG. Najintenzivneje so se z rejo pitovnih piščancev ukvarjali na Nizozemskem; tamkajšnji rejci so redili povprečno okoli 70.000 pitovnih piščancev; v celotni EU-27 so jih redili povprečno 391, v Sloveniji 962, v Romuniji pa le 22 (najmanj). **Več: grafikon 31.**

Slovenski rejci drobnice so v povprečju redili 22 ovc ali 8 koz

Ovce so v EU-27 v 2010 redili na skoraj milijon KMG; vsa skupaj so jih redila skoraj 99 mio. Skoraj tretjino vseh ovc so redili v Združenem kraljestvu, vsak rejec povprečno čez 440 ovc. Ovčerejci v celotni EU-27 so imeli v tropu povprečno 104 ovce.

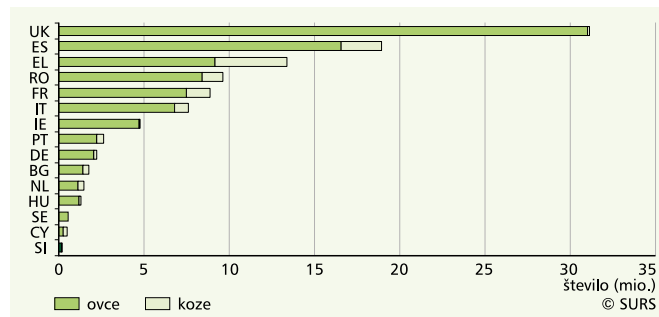
Koze je v EU-27 v 2010 redilo okoli 0,6 mio. KMG; vsa skupaj so jih redila okoli 12,5 mio. Več kot tretjino vseh koz v EU-27 so redili v Grčiji; Grčija in Španija skupaj pa sta jih redili skoraj 54 %. Največji rejci koz so bili tedaj na Cipru; v povprečju so redili več kot 120 koz. V celotni EU-27 so jih imeli v tropu povprečno po 23. **Več: grafikon 32.**

Grafikon 31: Povprečna velikost KMG, na katerih so se ukvarjali z rejo pitanih piščancev, izbrane države EU-27, 2010

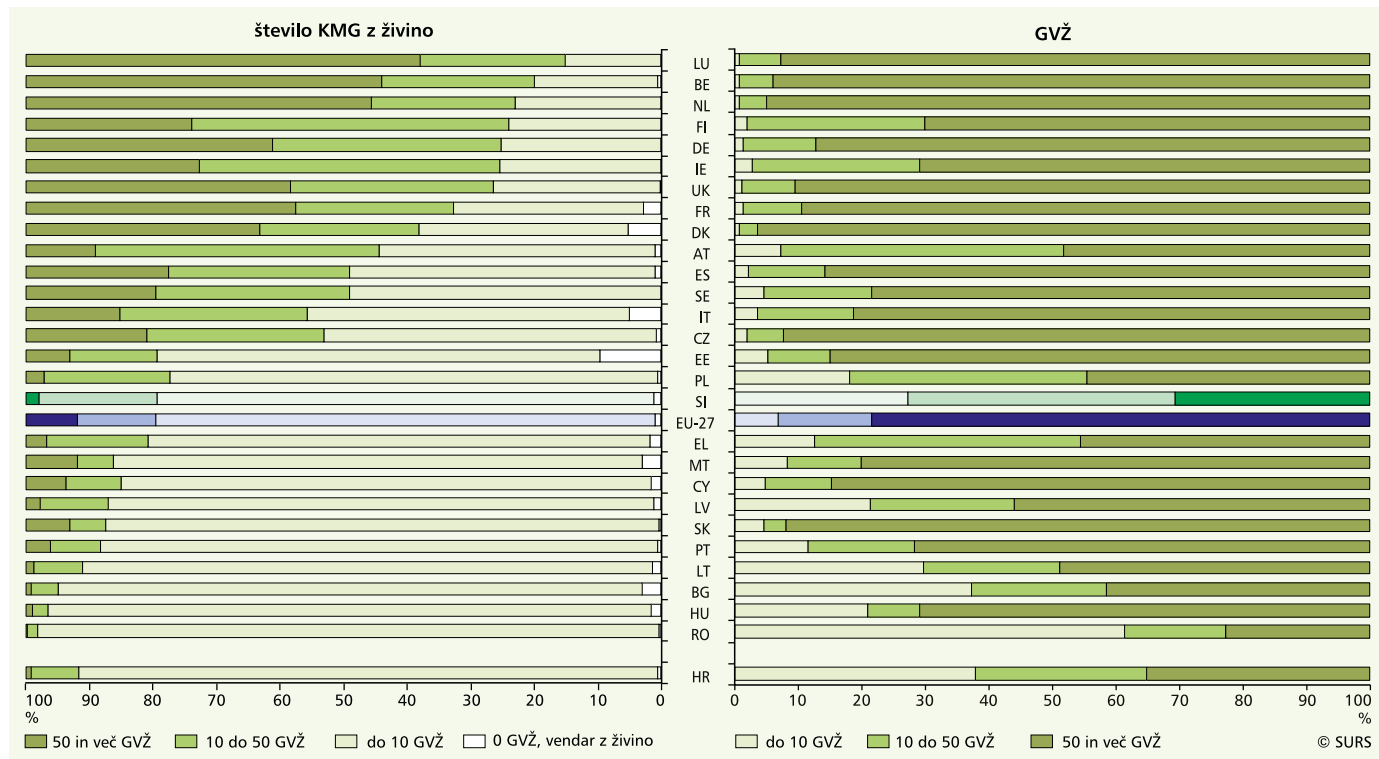
Vir: Eurostat, preračun SURS

Grafikon 32: Število ovc in koz, izbrane države EU-27, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Grafikon 33: Reja živine, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

V Sloveniji so kar 69 % vse živine redili na kmetijskih gospodarstvih, ki so manjša od 50 GVŽ

Manjša živinorejska KMG (z manj kot 10 GVŽ) so v celotni EU-27 v letu 2010 redila 7 % vseh GVŽ. V Belgiji, na Danskem, Nizozemskem in v Luksemburgu so tako velika KMG redila manj kot 1 % celotne količine GVŽ v državi, v Romuniji pa več kot 61 % celotne količine GVŽ v državi. V Sloveniji je ta delež znašal 27 % in je bil 4. najvišji v EU-27 (za Romunijo, Bolgarijo in Litvo).

Na največjih KMG (s 50 ali več GVŽ) je bilo stanje ravno obrnjeno; na Danskem, Nizozemskem, v Belgiji in Luksemburgu so na teh KMG redili 93–96 % celotne količine GVŽ v državi; najmanjša deleža nacionalne prireje sta na največjih KMG dosegali Romunija (23 %) in Slovenija (31 %).

Po odstotku najmanjših živinorejskih KMG Slovenija primerljiva z EU-27

Največji odstotek števila manjših živinorejskih KMG (z manj kot 10 GVŽ) je v letu 2010 imela Romunija: 98 %; sledila je Madžarska s 95 %, Slovenija se je z 78 % uvrstila v spodnjo sredino držav članic EU. V Belgiji in Luksemburgu je bilo živinorejskih KMG, na katerih so redili manj kot 10 GVŽ, manj kot 20 %, medtem ko jih je v EU-27 bilo 79 %.

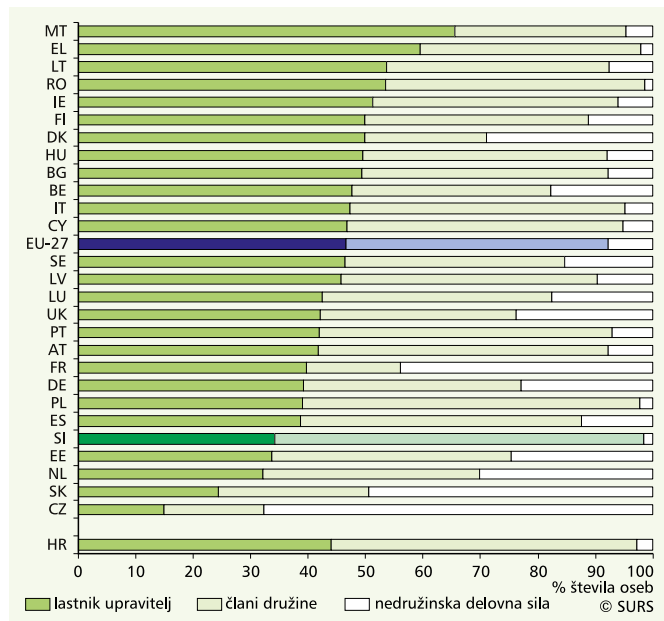
V Sloveniji imamo med živinorejskimi KMG samo 2 % velikih KMG (takih, ki so redijo 50 ali več GVŽ)

Največja odstopka števila velikih živinorejskih kmetijskih gospodarstev (s 50 in več GVŽ), več kot 50 %, sta imela Luksemburg (62 %) in Belgija (56 %); v Romuniji, Bolgariji in na Madžarskem je delež kmetijskih gospodarstev v tem velikostnem razredu predstavljal manj kot 1 % živinorejskih kmetijskih gospodarstev v državi; v Sloveniji je znašal 2 %.

5 DELOVNO AKTIVNE OSEBE NA KMETIJSKIH GOSPODARSTVIH

5.1 Število delovno aktivnih oseb na kmetijskih gospodarstvih

Grafikon 34: Število delovno aktivnih oseb na kmetijskih gospodarstvih, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

V EU-27 lastniki upravitelji predstavljajo 47 % delovno aktivnih oseb na KMG, v Sloveniji pa 34 %

V letu 2010 je delalo na kmetijskih gospodarstvih v celotni EU-27 skoraj 25 milijonov delovno aktivnih oseb, od tega so največji del predstavljali lastniki upravitelji kmetijskih gospodarstev: 47 % ali 11,6 milijona. Sicer je bil delež lastnikov upraviteljev med redno delovno silo na kmetijskih gospodarstvih največji na Malti, znašal je 65 %; v Češki republiki jih je bilo le 15 %, v Sloveniji pa 34 %.

V Sloveniji so družinski člani lastnika upravitelja KMG predstavljali kar 64 % vseh delovno aktivnih oseb na KMG

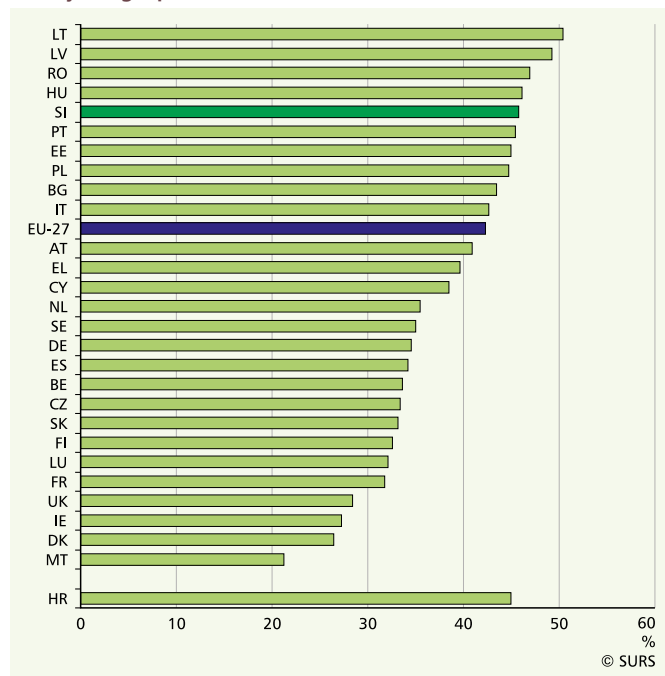
Naslednji, skoraj prav tako pomemben del redne delovne sile v kmetijstvu so družinski člani lastnikov upraviteljev kmetijskih gospodarstev; teh je bilo v letu 2010 na kmetijskih gospodarstvih v EU-27 46 % ali 11,3 milijona. Delež družinskih članov med delovno aktivnimi osebami na kmetijskih gospodarstvih je bil največji v Sloveniji (64 %), najmanjši v Franciji (le 16 %).

Nedružinske delovne sile v Sloveniji manj kot 2 %

Tretji in hkrati najmanjši delež delovne sile na kmetijskih gospodarstvih (8 %) so predstavljale druge delovno aktivne osebe, tj. osebe, ki ne pripadajo družini lastnika upravitelja KMG. Gre predvsem za osebe, ki so zaposlene na kmetijskih gospodarstvih, ki imajo pravno obliko podjetja. Teh oseb je bilo v EU-27 v letu 2010 skoraj 2 milijona. Delež te delovne sile je bil največji v Češki republiki (68 %), najmanjši pa v Romuniji in v Sloveniji (v vsaki manj kot 2 %).

5.2 Delovno aktivne ženske na kmetijskih gospodarstvih

Grafikon 35: Zastopanost žensk med redno delovno silo na kmetijskih gospodarstvih, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Delež žensk med redno delovno silo na KMG v Sloveniji večji od povprečja v celotni EU-27

V letu 2010 je bilo med redno delovno silo na kmetijskih gospodarstvih v EU-27 42 % žensk. Na Malti jih je bilo najmanj, 21 %, v Litvi pa celo nekaj čez 50 %.

Tudi v Sloveniji je bil delež žensk, ki so bile udeležene pri delu na kmetijskih gospodarstvih, večji od povprečja v celotni EU-27 (znašal je 46 %).

Tabela 3: Delež žensk v številu redne delovne sile na KMG glede na kategorijo delovne sile, Slovenija in EU-27, 2010

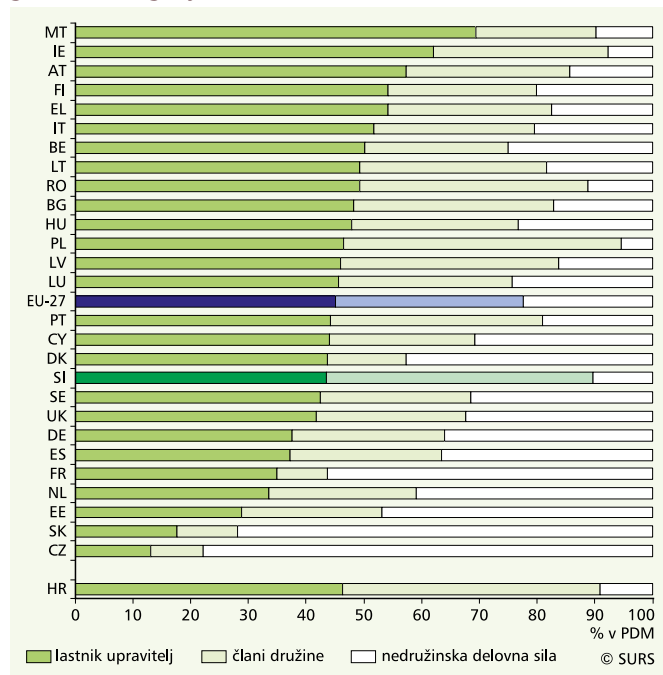
	SI	EU-27	Najnižji delež v EU-27 (država)	Najvišji delež v EU-27 (država)
Skupaj	46	42	21 (MT)	50 (LT)
Lastnica upraviteljica	27	30	6 (NL)	48 (LT)
Članice družine	56	58	43 (MT)	74 (HU)
Nedružinska delovna sila	35	28	12 (EL)	42 (EE)

Vir: Eurostat, preračun SURS

5.3 Količina vložnega dela na KMG (PDM)

Grafikon 36: Količina vložnega dela redne delovne sile na KMG glede na kategorijo delovne sile, EU-27 in Hrvaška, 2010

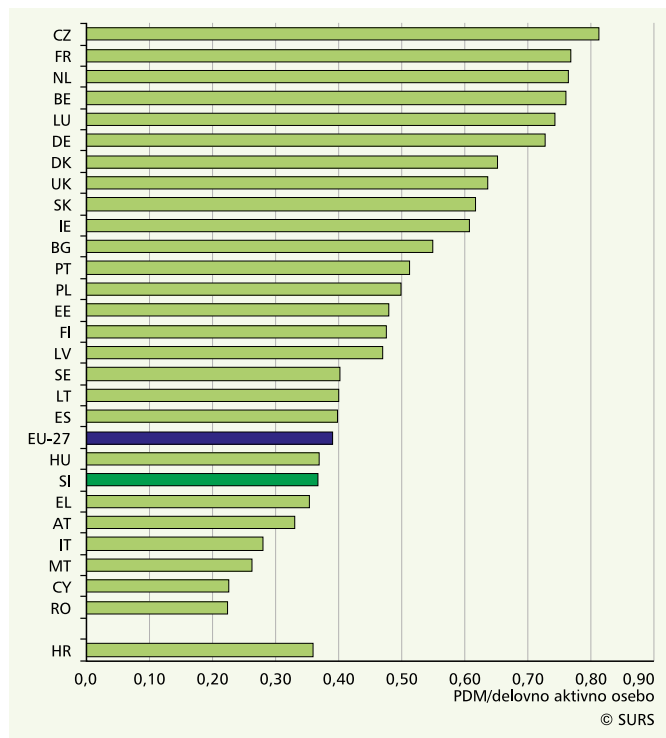
Vir: Eurostat, preračun SURS

Delovni prispevek članov družine v Sloveniji 46-odstoten

Podatek o količini vložnega dela na kmetijskih gospodarstvih pove, koliko delovnih ur je bilo opravljenih. Izraža se v številu PDM (polnovrednih delovnih moči, 1 PDM = 1.800 delovnih ur na leto).

V EU-27 je bilo v letu 2010 v delo na KMG vložnih 9,8 milijona PDM; 45 % tega dela so lastniki upravitelji KMG, 32 % njihovi družinski člani, 22 % pa nedružinska delovna sila. Razmerja med deleži vsake skupine delovne sile so bila po državah podobna kot pri številu delovne sile: delež lastnikov upraviteljev KMG je bil tudi pri količini vložnega dela največji na Malti; v Češki republiki pa je bil najmanjši, a je tam zato občutno večji (in največji) delež dela prispevala nedružinska delovna sila (saj gre običajno za zaposlitve s polnim delovnim časom); družinska delovna sila pa je prispevala največji delež dela na KMG na Poljskem in v Sloveniji, v prvi kar 48 %, v drugi pa 46 %; lastniki KMG so na Poljskem opravili 46 %; lastniki upravitelji vsega potrebnega dela, druga (nedružinska) delovna sila delovna sila pa le 5 %; v Sloveniji je delo lastnikov upraviteljev pomenilo 44 % vsega vložnega dela, delo nedružinske delovne sile pa 10 %.

Grafikon 37: Povprečna količina vložnega dela na delovno aktivno osebo na KMG, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Povprečna količina vložnega dela na delovno aktivno osebo na KMG v Sloveniji 0,3 PDM, v celotni EU-27 pa 0,4 PDM

Od oseb, zaposlenih na KMG v EU-27, jih je kar 13,8 mio. (55 %) opravilo na leto manj kot 450 delovnih ur (manj kot četrtino PDM), 3,6 mio. pa jih je opravilo na leto 1.800 ali več ur (1 ali več PDM). Te so predstavljale 14 % vseh delovno aktivnih oseb na KMG celotne EU-27. Na KMG v EU-27 zaposlene delovno aktivne osebe so opravile vsaka povprečno 0,4 PDM; najmanj na Cipru, največ pa v Češki republiki (0,8 PDM); Slovenija je bila z 0,3 PDM pod povprečjem v celotni EU-27.

Tabela 4: Delež vložnega dela redne delovne sile na KMG glede na pravni status le-teh, Slovenija in EU-27, 2010 %

	SI	EU-27	Najnižji delež v EU-27 (država)	Najvišji delež v EU-27 (država)
Družinske kmetije	96	86	28 (CZ)	99 (EL)
KMG s statusom podjetij	4	12	1 (EL)	72 (CZ)
Skupna KMG	0	2	več držav	15 (FR)

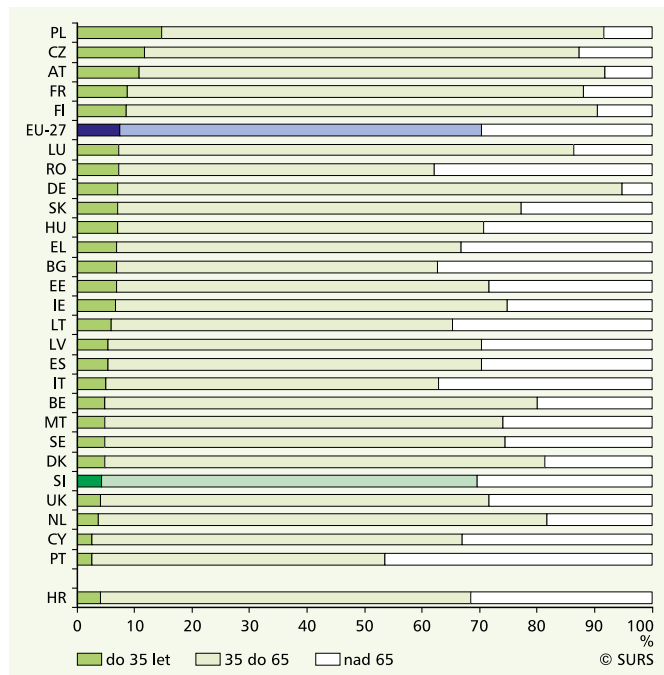
Vir: Eurostat, preračun SURS

V Sloveniji delovna sila na družinskih kmetijah predstavlja 96 % vložnega dela, v EU-27 pa 86 % (8,4 mio. PDM)

V EU-17 je delo na KMG s statusom podjetja pomenilo približno 12 % celotnega vložnega dela, preostala 2 % vložnega dela pa sta bila opravljena na skupnih KMG. V Sloveniji je bilo 96 % vložnega dela opravljenega na družinskih kmetijah, le 4 % dela pa v kmetijskih podjetjih. Največji delež celotnega vložnega dela v posamezni državi so kmetijska podjetja opravila v Češki republiki in na Slovaškem (72 % oz. 69 %); v Franciji pa je bilo kar 15 % vsega vložnega dela opravljenega na skupnih KMG.

5.4 Starostna in izobrazbena sestava gospodarjev upraviteljev KMG

Grafikon 38: Starostna sestava gospodarjev upraviteljev, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Delež mladih gospodarjev upraviteljev kmetijskih gospodarstev v Sloveniji pol manjši kot v EU-27

Ob popisu kmetijstva v letu 2010 je bil delež mladih gospodarjev upraviteljev kmetijskih gospodarstev, tj. takih, ki so bili tedaj stari manj kot 35 let, največji na Poljskem; bilo jih je kar 15 %. Ravno obrnjen je bil položaj na Portugalskem; tam jih je bilo najmanj, le 3 %. V EU-27 je delež mladih upraviteljev znašal 8 %, v Sloveniji pa pol manj, le 4 %.

Tabela 5: Izobrazbena struktura gospodarjev upraviteljev kmetijskih gospodarstev, Slovenija in EU-27, 2010

	SI	EU-27	Najnižja vrednost v EU-27 (država)	Najvišja vrednost v EU-27 (država)
Samo praktične izkušnje	64	70	5 (IT)	97 (RO)
Tečaji iz kmetijstva	27	23	2 (RO)	91 (IT)
Kmetijska izobrazba	9	7	0,3 (EL)	46 (LU)

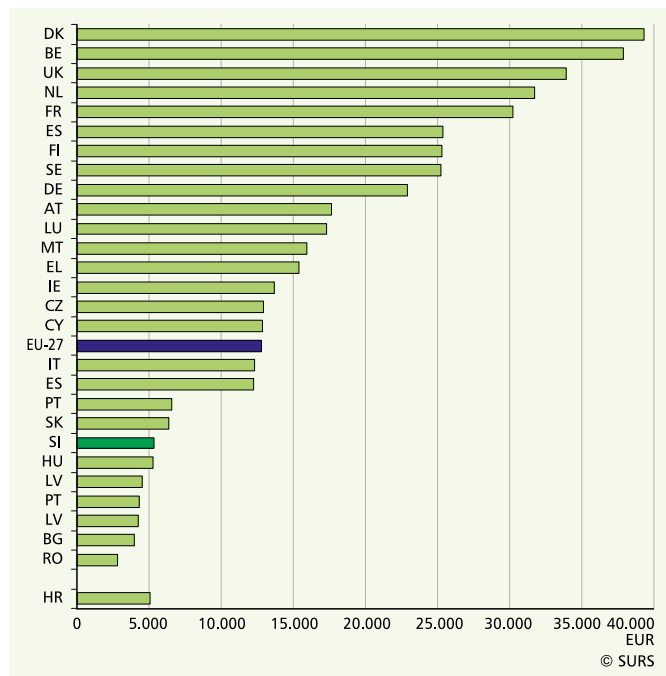
Vir: Eurostat, preračun SURS

Izobrazbena struktura gospodarjev upraviteljev kmetijskih gospodarstev v Sloveniji boljša kot v EU-27

Čeprav sta imeli v Sloveniji v letu 2010 skoraj dve tretjini gospodarjev upraviteljev kmetijskih gospodarstev le praktične izkušnje, je bila izobrazbena sestava slovenskih kmetovalcev boljša kot v celotni EU-27. Dve- ali večletno kmetijsko izobrazbo je imelo v Sloveniji 9 % vseh gospodarjev upraviteljev. Za vse države pa velja, da je izobrazbena sestava med mlajšimi gospodarji boljša.

5.5 Faktorski dohodek na zaposlenega v kmetijstvu

Grafikon 39: Faktorski dohodek na zaposlenega, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Faktorski dohodek je znesek, ki ostane za poplačilo proizvodnih faktorjev: dela, kapitala in zemlje

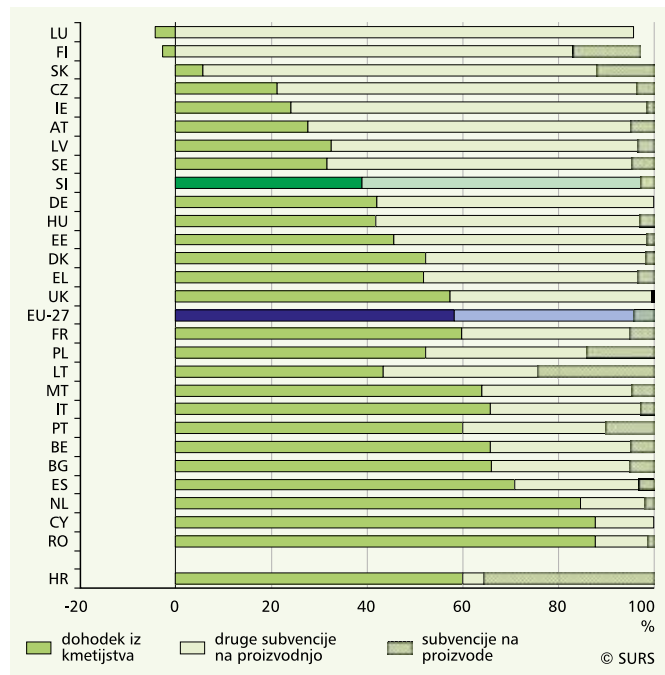
Faktorski dohodek na zaposlenega je odraz stanja kmetijstva posamezne države: naravnih danosti, zemljiške strukture, podpore države ter dejstva ali je kmetijstvo v večini tržna ali pa le popoldanska dejavnost. V faktorskem dohodku so vključene subvencije, ki so namenjene povečevanju količinske proizvodnje (subvencije na proizvode) ali pa so bolj splošne, namenjene za kmetijsko-okoljske ukrepe oz. slabše pridelovalne pogoje, in sodijo med druge subvencije na proizvodnjo.

Povprečni faktorski dohodek v celotni EU-27 dvakrat višji kot v Sloveniji

Povprečni faktorski dohodek na zaposlenega v EU-27 je v letu 2010 znašal skoraj 13.000 EUR; to je več kot dvakrat več, kot je znašal v Sloveniji; v Sloveniji je namreč znašal manj kot 5.400 EUR. Približno tolikšen faktorski dohodek na zaposlenega kot Slovenija sta imeli še Madžarska in Hrvaška, višjega kot Slovenija, vendar pol nižjega od povprečja celotne EU-27, pa Slovaška in Portugalska; nižjega kot Slovenija so imele Latvija, Poljska, Litva, Bolgarija in Romunija (Romunija torej najnižjega: manj kot 2.900 EUR). Vrednost tega podatka je bila približno enaka povprečju celotne EU-27 v Estoniji, Italiji, na Cipru in v Češki republiki. Na Danskem pa je bil ta dohodek najvišji: čez 39.000 EUR.

5.6 Subvencije v kmetijstvu

Grafikon 40: Struktura factorskega dohodka, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Vpliv nove kmetijske politike na področju subvencij

S spremembo nove kmetijske politike za obdobje 2007–2013 se je spremenila tudi politika pri subvencijah v kmetijstvu. Dotlej je EU s subvencijami podpirala količinsko pridelavo (subvencije na proizvode), v novem programskem obdobju pa se večji del subvencij nanaša na kmetijsko-okoljske ukrepe ali pa na slabše pridelovalne pogoje (druge subvencije na proizvodnjo). Dohodek v kmetijstvu je v večini evropskih držav zelo odvisen od subvencij, ki se nanašajo na kmetijsko proizvodnjo.

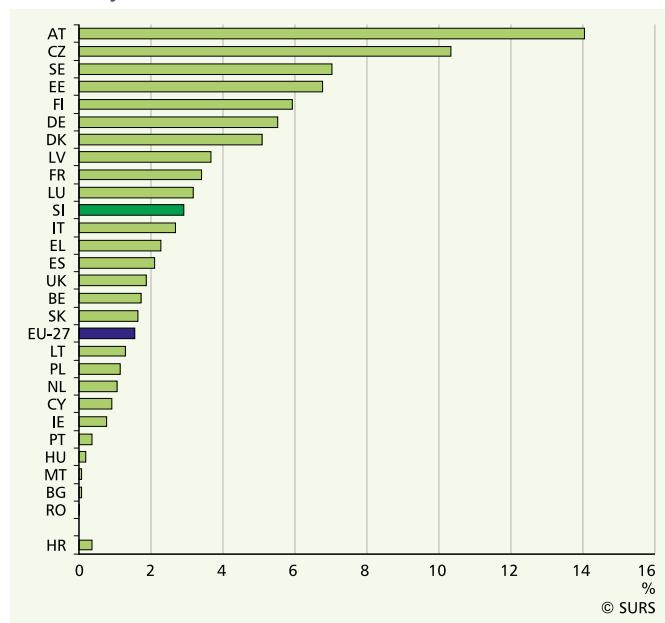
Delež subvencij v factorskem dohodku v letu 2010 v Sloveniji znašal 61 %, EU-27 pa 42 %

V letu 2010 je v EU-27 42 % dohodka v kmetijstvu izhajalo iz subvencij, preostali del pa iz kmetijske dejavnosti. Od celotnega deleža subvencij je bil delež subvencij, ki je podpiral količinsko proizvodnjo, le 4-odstoten. Delež subvencij v dohodku iz kmetijstva je bil v posameznih državah zelo različen. V Sloveniji je bil 61-odstoten, od tega so le 3 % subvencij neposredno podpirali količinsko proizvodnjo (v Sloveniji je bila to večinoma govedoreja). Večji delež subvencij v dohodku kot Slovenija so imele Švedska, Latvija, Avstrija, Irska, Češka republika in Slovaška. Finska in Luksemburg sta imela dohodek iz subvencij višji kot dohodek iz kmetijske dejavnosti. Na Hrvaškem je bil delež subvencij v dohodku 40-odstoten, večinski, 36-odstotni delež subvencij pa je bil namenjen količinski pridelavi (subvencije na proizvode). Poleg Hrvaške je v večji meri kot druge države podpirala količinsko pridelavo še Litva (tam je bil delež subvencij v dohodku 56-odstoten, od tega pa je bil delež subvencij na proizvode 24-odstoten).

6 EKOLOŠKO KMETOVANJE

6.1 Število ekoloških kmetijskih gospodarstev

Grafikon 41: Kmetijska gospodarstva z ekološkim načinom kmetovanja, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

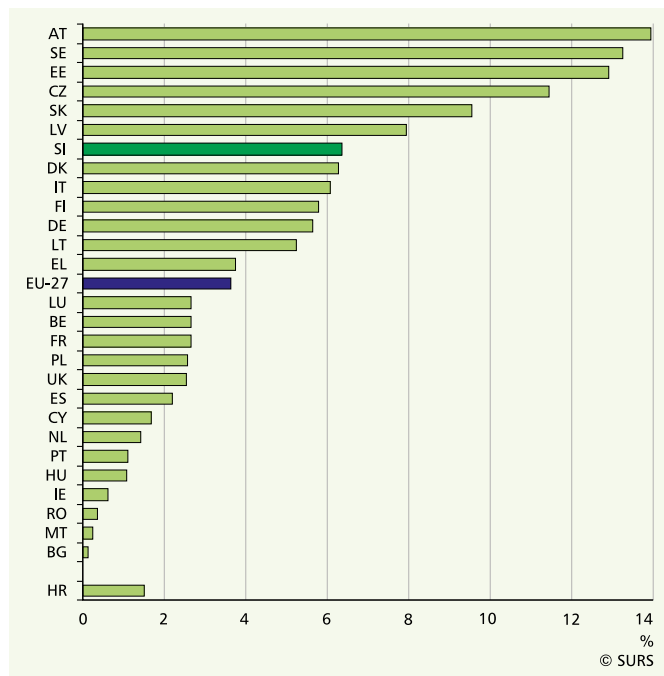
V Sloveniji več kot 2.000 ekoloških kmetij

Status ekološke kmetije je v EU-27 v letu 2010 imelo okoli 190.000 KMG, to je 1,6 % vseh KMG. V tem podatku so upoštevane tudi tiste, ki so bile še v fazi preusmeritve v ekološko kmetovanje; takih kmetij je bilo okoli 45.000.

Največji delež ekoloških kmetij so imeli v letu 2010 v Avstriji, kar 14 % vseh KMG. V Sloveniji jih je bilo tedaj nekaj več kot 2.000 ali okoli 3 % vseh KMG. Ekološko kmetijstvo je bilo tedaj najmanj uveljavljeno v Romuniji, Bolgariji in na Malti; v vsaki od teh držav so se s takim načinom kmetovanja ukvarjali na manj kot 1 % KMG.

6.2 Ekološko obdelovana KZU

Grafikon 42: Ekološko obdelovana KZU, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

V Sloveniji se je ekološko kmetovalo na več kot 6 % celotne kmetijske površine v uporabi, v EU-27 na 3,7 %

V celotni EU-27 se je v letu 2010 ekološko obdelovalo 3,7 % kmetijske površine; posamezna ekološka kmetija je tako obdelovala povprečno okoli 34 hektarjev kmetijskih zemljišč, to je 135 % več od povprečne velikosti kmetijskega gospodarstva v EU-27 (ali čez 14 hektarjev več od te velikosti).

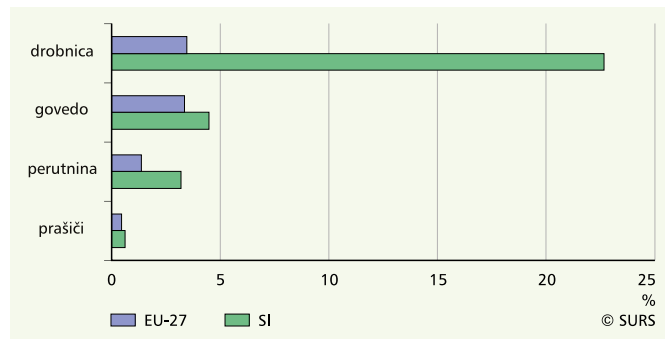
Tudi po deležu KZU, ne le po številu KMG, je bilo ekološko kmetovanje najbolj uveljavljeno v Avstriji; tam so v letu 2010 ekološko kmetovali na 14 % vseh KZU. Visok delež ekološko obdelanih KZU sta imeli tudi Švedska in Estonija (po 13 %), zelo majhen delež pa so imele Bolgarija, Malta, Romunija in Irska (manj kot 1 %). V Sloveniji se je ekološko kmetovalo na okoli 6 % KZU.

V EU-27 so tedaj kar pol celotne površine KZU, na kateri se je kmetovalo ekološko, zavzemali travniki in pašniki; 22 % te površine je bilo namenjene pridelavi žita, 5 % oljčnikom, po 3 % sadovnjakom in jagodičju, po 2 % stročnicam, oljnicam in vinogradom, po nekaj več kot 1 % pa zelenjavi (tudi jagodam in melonom).

V Sloveniji so pašniki in travniki zavzemali okoli 69 % vseh ekološko obdelanih zemljišč, žita 4 %, sadovnjaki in jagodičje po okoli 3 % in vinogradi 1 %.

6.3 Ekološka živinoreja

Grafikon 43: Vrste živali v ekološki reji (GVŽ), Slovenija in EU-27, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Ekološka kmetijska gospodarstva v Sloveniji in v EU-27 redila nekaj več kot 3 % vseh goved

Ekološka živinoreja je bila usmerjena predvsem v rejo pašnih živali – goved in drobnice. Na ekoloških kmetijskih gospodarstvih v EU-27 so v letu 2010 redili nekaj več kot 3 % vseh goved in tudi okoli 3 % drobnice, okoli 1 % perutnine in okoli 0,5 % vseh prašičev.

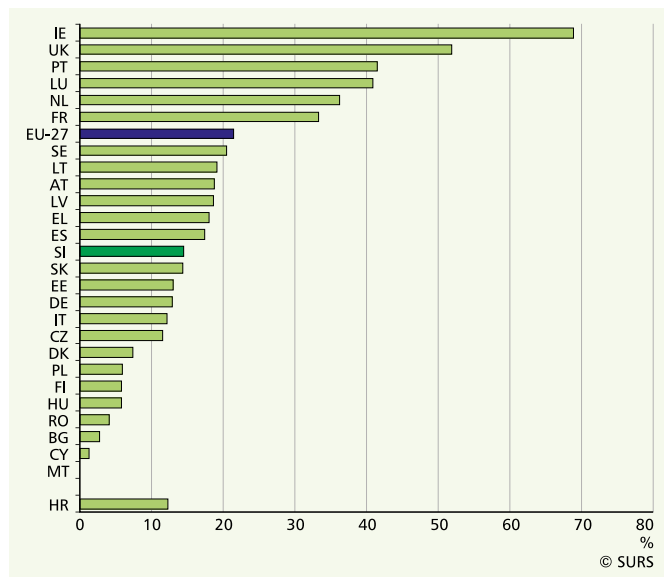
Na ekoloških kmetijah v Sloveniji so v letu 2010 redili okoli 23 % vse drobnice, okoli 4 % goved, okoli 3 % perutnine in okoli 1 % vseh prašičev.

7 PROIZVODNE METODE

7.1 Paša na kmetijskih gospodarstvih

Grafikon 44: Delež pašnikov¹⁾ od celotne površine KZU, EU-27²⁾ in Hrvaška, 2010

1) Skupni pašniki niso vključeni.

2) Za Belgijo ni podatka.

Vir: Eurostat, preračun SURS

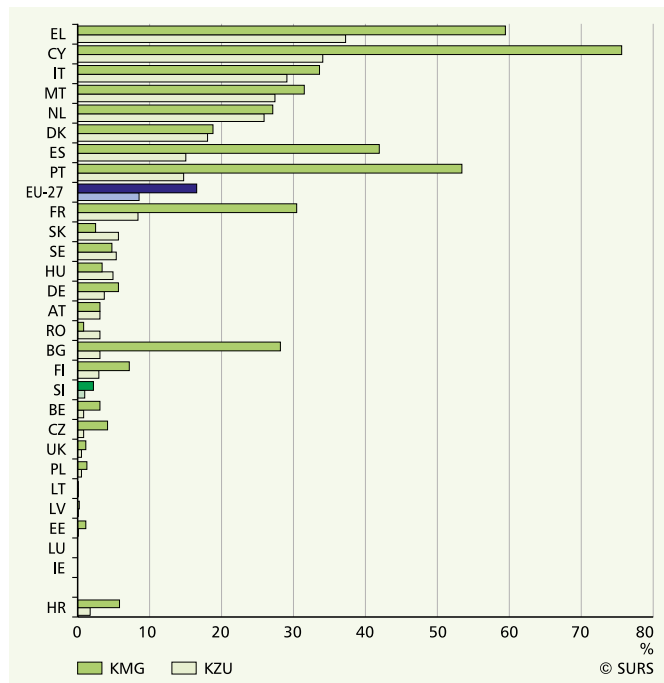
Delež površine za pašo od celotne kmetijske površine v Sloveniji manjši kot v celotni EU-27

V EU-27 so v letu 2010 pasli živino na skoraj 37 milijonih hektarjev (v podatku ni upoštevana Belgija).

Največji del kmetijske površine uporabljajo tudi za pašo na Irskem; v letu 2010 so pasli živino na kar 69 % KZU (v ta delež niso bili všteti skupni pašniki). Tudi v Združenem kraljestvu so pasli živino na več kot polovici vseh KZU (52 %). V celotni EU-27 je ta delež znašal 22 %, v Sloveniji pa 15 %, manj kot 5 % pa v Romuniji, Bolgariji, na Cipru in na Malti.

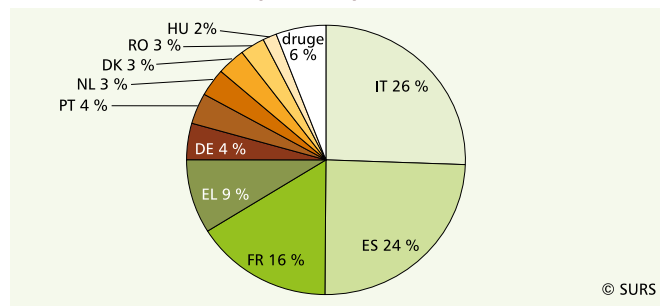
7.2 Namakanje

Grafikon 45: Površina KZU, ki je bila namakana, in število KMG, ki so namakala, EU-27 in Hrvaška, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Grafikon 46: Namakane površine po državah, EU-27, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

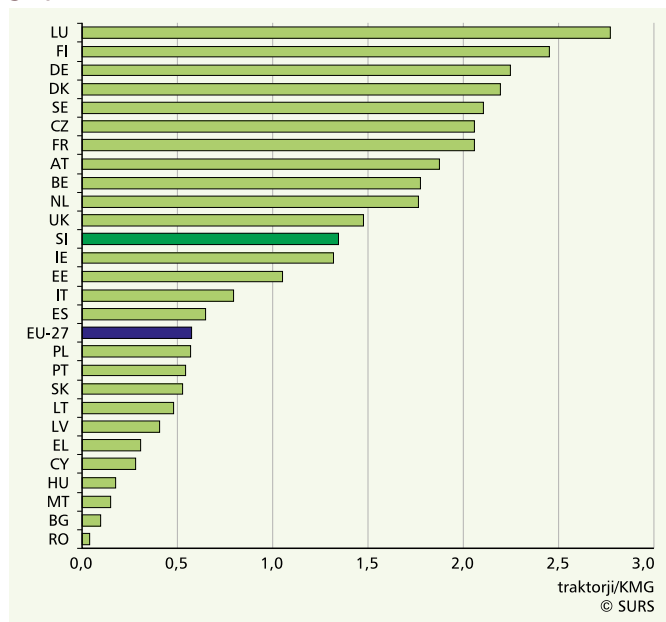
V Sloveniji so namakali kmetijska zemljišča na malo več kot 2 % KMG, namakanih pa je bilo le malo več kot 1 % kmetijske površine

V EU-27 so v letu 2010 namakali kmetijska zemljišča na okoli 2 milijonih kmetijskih gospodarstev, to je okoli 17 % vseh KMG v EU-27, namakanih pa je bilo 15 milijonov hektarjev kmetijske površine ali okoli 9 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. Delež namakanih kmetijskih površin je bil seveda največji v mediteranskih državah, ker je tam manj padavin; na Cipru in v Grčiji so na primer namakali več kot tretjino površine vseh kmetijskih zemljišč. V Luksemburgu in na Irskem v letu 2010 praktično niso namakali, zelo malo pa so namakali v pribaltskih državah. Namakana površina kmetijskih zemljišč v Italiji in Španiji je pomenila več kot polovico vse namakane kmetijske površine v EU-27, skupaj z namakanimi kmetijskimi zemljišči v Franciji pa že dve tretjini celotne namakane kmetijske površine v EU-27.

8 KMETIJSKA MEHANIZACIJA – TRAKTORJI

8.1 Število lastnih traktorjev

Grafikon 47: Povprečno število lastnih traktorjev na kmetijsko gospodarstvo, EU-27, 2005

Vir: Eurostat, preračun SURS

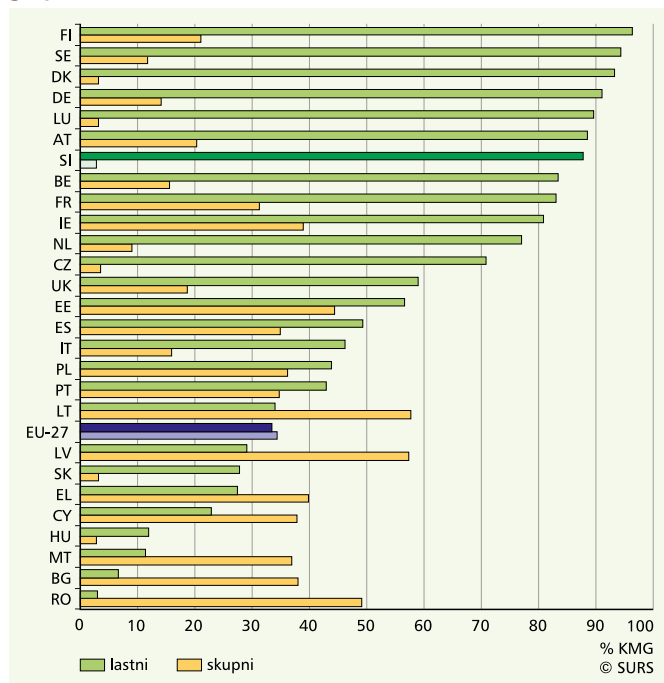
Slovenija z 1,3 traktorja na KMG v letu 2005 precej nad povprečjem EU-27 (0,6 traktorja na KMG)

Po statističnih podatkih iz leta 2005, ko smo zadnjič šteli traktorje na kmetijskih gospodarstvih v EU, so na kmetijskih gospodarstvih v EU-27 uporabljali skoraj 8,4 milijona lastnih traktorjev. Največ jih je bilo na Poljskem, potem v Italiji, Franciji in Nemčiji, v vseh štirih omenjenih državah skupaj pa kar 58 % od števila vseh v celotni EU-27. Povprečno so imeli največ lastnih traktorjev na KMG v Luksemburgu (2,8), le malo manj na Finskem (2,5); tudi Slovenija se je (z 1,3 traktorja na KMG) uvrstila precej nad povprečje EU-27 (0,6 traktorja na KMG); najmanj lastnih traktorjev na KMG so imeli v Bolgariji in Romuniji (po manj kot 0,1).

Slovenija glede števila lastnih traktorjev izstopa tudi v razmerju na število prebivalcev in površino KZU. V letu 2005 smo v Sloveniji imeli 1 lastni traktor na 19 prebivalcev, hkrati pa manj kot 5 ha KZU na lastni traktor. Iz podatkov o številu lastnih traktorjev v velikostnih razredih glede na moč traktorjev je razvidno tudi, da smo imeli v Sloveniji v letu 2005 kar 68 % traktorjev v velikostnem razredu do 40 kilovatov, kar je največ med vsemi državami. Ravno obratno pa velja za delež traktorjev z močjo nad 100 kilovatov, teh je bilo v Sloveniji manj kot 1 %, kar je najmanj med vsemi državami.

8.2 Kmetijska gospodarstva z lastnimi in kmetijska gospodarstva s traktorji v skupni lasti

Grafikon 48: Uporaba lastnih in skupnih traktorjev na kmetijskih gospodarstvih, EU-27, 2005

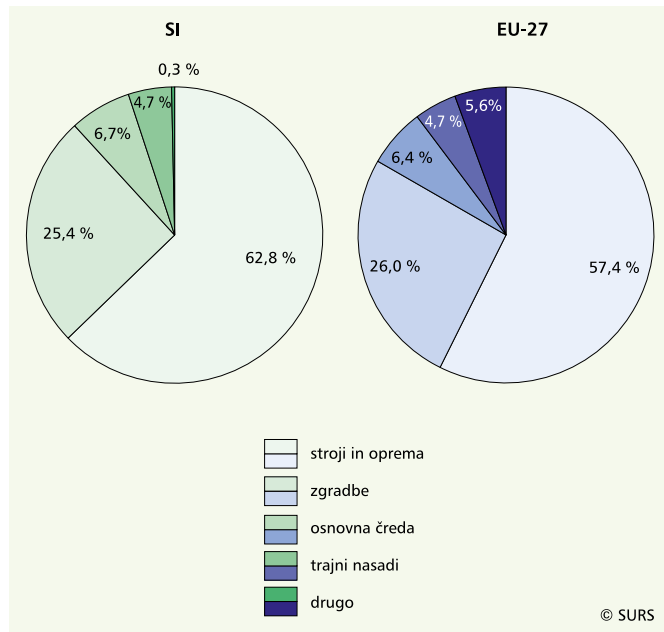
Vir: Eurostat, preračun SURS

Za Slovenijo značilna visok delež KMG, ki uporabljajo lastne traktorje, in zelo nizek delež tistih, ki uporabljajo traktorje v skupni lasti

V državah, v katerih je delež kmetijskih gospodarstev, ki uporabljajo lastne traktorje, zelo majhen, je večji delež tistih, ki uporabljajo traktorje v skupni lasti oz. skupne traktorje. Po podatkih iz leta 2005 je bil delež prvih največji na Finskem (tam so uporabljali lastne traktorje kar na 97 % KMG), delež drugih pa v Romuniji (tam so uporabljali skupne traktorje skoraj na polovici KMG, lastne traktorje pa le na 3 % KMG). Tudi za Slovenijo je značilen visok delež KMG, ki uporabljajo lastne traktorje, hkrati pa zelo nizek delež KMG, ki uporabljajo skupne traktorje (3 %). Le na Madžarskem so uporabljali skupne traktorje na manjšem deležu kmetijskih gospodarstev, kot smo jih pri nas.

9 INVESTICIJE

Grafikon 49: Struktura bruto investicij v kmetijstvu, Slovenija in EU-27, 2010

Vir: Eurostat, preračun SURS

Investicije v stroje, opremo in transportno opremo v Sloveniji v letu 2010 presegle 60 %; v EU-27 nekoliko nižje

Kmetijstvo je edina gospodarska dejavnost, ki proizvaja osnovna sredstva in jih potem lahko tudi uporablja v kmetijski proizvodnji za ustvarjanje nove dodane vrednosti. V investicije, proizvedene v kmetijstvu, spadajo prirast živine, namenjene za nadaljnjo rejo (povečanje osnovne črede), in novi trajni nasadi. Investicije v osnovna sredstva so v Sloveniji in v EU-27 pomenile v kmetijstvu manjši delež celotnih investicij v kmetijstvu; v letu 2010 je bil ta delež 12-odstoten. Delež investicij v trajne nasade je bil v Sloveniji enak povprečju v celotni EU-27, skoraj enak pa je bil tudi delež investicij v osnovno čredo.

Glavni delež investicij v kmetijstvu predstavljajo investicije v osnovna sredstva, proizvedena zunaj kmetijstva

Investicije v stroje, opremo in transportno opremo so v Sloveniji v letu 2010 znašale čez 60 %, v celotni EU-27 pa so bile le neznatno nižje. Četrtno celotnega zneska za investicije je slovensko kmetijstvo potrošilo za investicije v zgradbe (enako in povprečju tudi kmetijstvo v celotni EU-27).

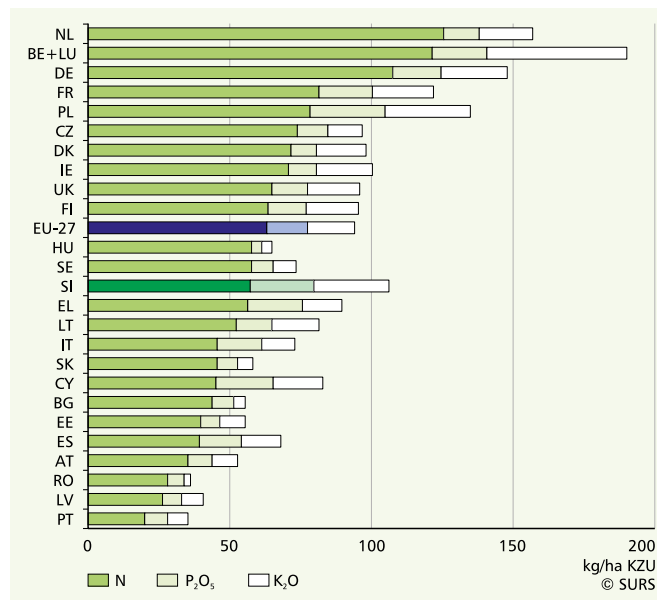
10 OKOLJSKI VIDIKI

10.1 Uporaba mineralnih gnojil

V EU-27 porabili v letu 2010 (po oceni) skoraj 10,9 milijona ton dušikovega rastlinskega hranila

Podatki o porabi mineralnih gnojil so ocene večjih proizvajalcev teh gnojil. Po oceni združenja "Fertilizers Europe" se je v EU-27 v letu 2010 porabilo okoli 10,9 milijona ton dušikovega rastlinskega hranila (N), okoli 2,5 milijona ton fosforjevega rastlinskega hranila (P_2O_5) in okoli 2,8 milijona ton kalijevega rastlinskega hranila (K_2O). Ta gnojila pa se lahko uporabljajo tudi za nekmetske namene. Če te količine kljub temu porazdelimo samo na KZU, se je v povprečju na hektarju KZU porabilo 63 kg N, 14 kg P_2O_5 in 16 kg K_2O . Sorazmerno največ mineralnih gnojil so v letu 2010 porabili v Belgiji, Luksemburgu, na Nizozemskem in v Nemčiji, najmanj pa na Portugalskem in v Romuniji. Slovenija se je po porabi dušika v letu 2010 po ocenah omenjenega podjetja uvrstila pod povprečje celotne EU-27, po porabi P_2O_5 in K_2O pa nad to povprečje.

Grafikon 50: Ocena porabe proizvedenih mineralnih gnojil na hektar KZU, izbrane države EU-27¹⁾, 2010

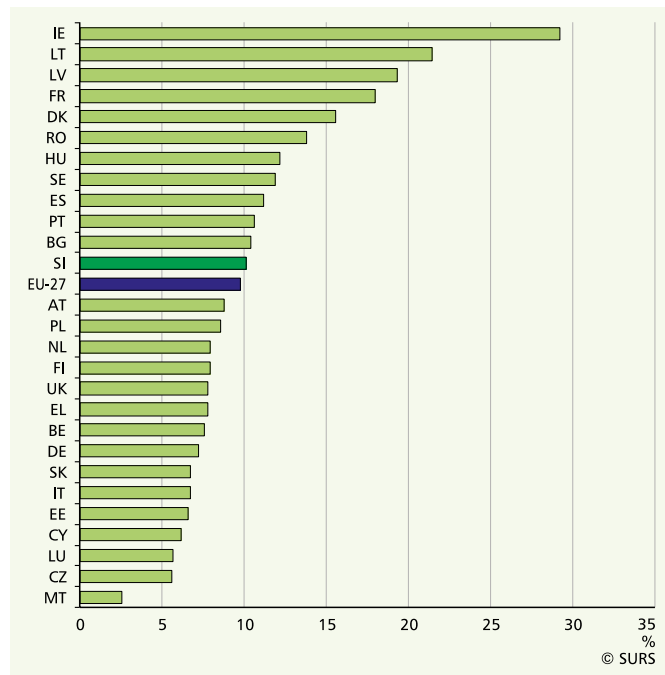

1) Za Malto ni podatka.

Vir: Eurostat, preračun SURS

10.2 Izpusti toplogrednih plinov v kmetijstvu

Grafikon 51: Izpusti toplogrednih plinov iz kmetijstva v količini vseh izpustov, EU-27, 2010

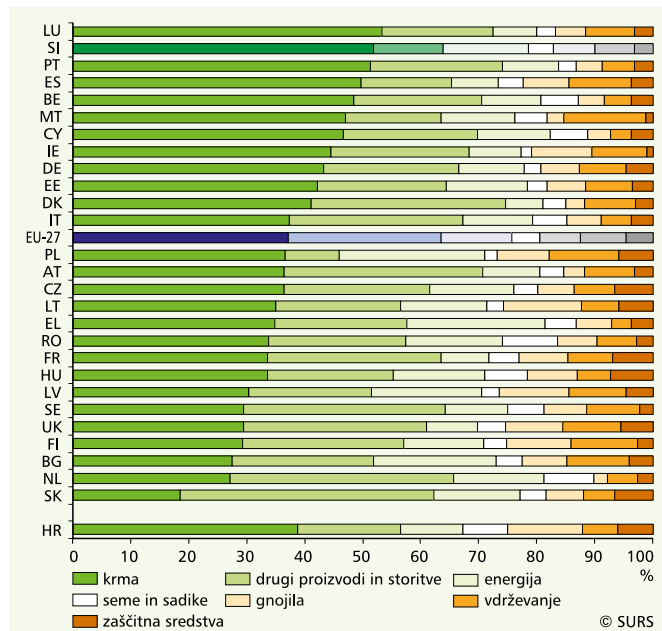
Vir: Eurostat, preračun SURS

V količini vseh izpustov v Sloveniji več kot 10 % izpustov toplogrednih plinov iz kmetijstva

Izpusti toplogrednih plinov iz kmetijstva so v letu 2010 pomenili v EU-27 malo manj kot 10 % količine vseh izpustov. Delež izpustov iz kmetijstva je bil največji na Irskem (ta je pomenil okoli 29 % količine vseh izpustov v omenjeni državi), najmanjši pa na Malti (tam je kmetijstvo v letu 2010 prispevalo okoli 3 % k celotni količini izpustov). V Sloveniji je bil delež izpustov iz kmetijstva v količini vseh izpustov večji od 10 % in je bil le nekoliko večji kot v EU-27.

11 STROŠKI V KMETIJSTVU

Grafikon 52: Struktura stroškov¹⁾ v kmetijstvu, EU-27 in Hrvaška, 2010

1) Zajema stroške proizvodov in storitev, ki jih kmetijska gospodarstva kupijo izven kmetijstva, kot tudi proizvode, ki so proizvedeni in uporabljeni na KMG, kot npr. krma.

Vir: Eurostat, preračun SURS

Struktura stroškov kmetijske proizvodnje v Sloveniji podobna kot v celotni EU-27

Stroški kmetijske proizvodnje v Sloveniji v letu 2010 so (po oceni) znašali okoli 694 milijonov EUR. Struktura teh stroškov v Sloveniji je bila podobna kot v celotni EU-27.

Največji strošek za Slovenijo pomeni krma

V celotni EU-27 je strošek za krmo pomenil 37 % stroškov celotne kmetijske proizvodnje, v Sloveniji pa 15 odstotnih točk več od povprečja EU. Krma je predstavljala polovico ali več stroškov kmetijske proizvodnje še v Španiji, v Luksemburgu in na Portugalskem.

Stroški za energijo v Sloveniji višji od povprečja EU

V EU-27 je znašal od 6 % (Danska) do 25 % (Poljska), v povprečju pa 12 %. V Sloveniji so bili stroški za energijo, porabljeno v kmetijstvu, višji od tega povprečja. Enak ali višji strošek za energijo kot Slovenija so imele Litva, Slovaška, Madžarska, Nizozemska, Romunija, Latvija, Grčija, Poljska.

Stroški za gnojila v Sloveniji na ravni EU

Delež stroškov za gnojila je v Sloveniji znašal 7 % vseh stroškov kmetijske proizvodnje, prav toliko pa je znašal tudi v celotni EU-27. Enak delež kot Slovenija so imele še Švedska, Romunija, Španija, Nemčija in Estonija. Po več kot 10 % pa so znašali deleži stroškov za gnojila v Litvi, Latviji in na Finskem.

Stroški za zaščitna sredstva v Sloveniji nižji kot v EU

V strukturi stroškov kmetijske proizvodnje v EU-27 je delež stroškov znašal 5 %, v Sloveniji pa 3 %. Na Slovaškem, v Združenem kraljestvu, na Madžarskem, v Franciji, Litvi, Češki republiki in na Poljskem je bil ta delež višji od povprečja v EU-27. enak ali nižji od tega povprečja.